

Vår referens: dnr 23–27637

Beslut om marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus enligt 5 kap. 5 och 8 §§ lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

Parter

[Företag], org.nr [...]
[med berörda dotterbolag]
[Adress]

Saken

Fastställande av sådan relevant produkt- och tjänstemarknad som enligt 5 kap. 5 § första stycket och 6 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation (LEK) har sådana särdrag att det kan vara motiverat att ålägga skyldigheter; identifiering enligt 5 kap. 5 § andra stycket LEK av företag med betydande inflytande som avses i 5 kap. 7 § LEK samt åläggande av skyldigheter enligt 5 kap. 8 § första stycket LEK.

PTS avgörande

Avgränsning av relevant marknad

PTS avgränsar den relevanta produktmarknaden till att omfatta lokalt (fysiskt och virtuellt) tillträde till [Företagets] [med berörda dotterbolag] ("[Företaget]") fibernät som ansluter enfamiljshus (bostadshus med 1–2 hushåll).

PTS avgränsar den relevanta geografiska marknaden till att omfatta [Företagets] samlade innehav av fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus.

Fastställande av marknad som kan bli föremål för förhandsreglering

PTS fastställer med stöd av 5 kap. 5 § första stycket och 6 § LEK att den i detta beslut avgränsade marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus har sådana särdrag att det kan vara motiverat att ålägga skyldigheter enligt LEK.

Fastställande av företag med betydande marknadsinflytande

PTS fastställer med stöd av 5 kap. 5 § andra stycket LEK att [Företaget] har ett sådant betydande marknadsinflytande som avses i 5 kap. 7 § LEK på den i detta beslut avgränsade marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus.

Åläggande av skyldigheter

PTS ålägger [Företaget] med stöd av 5 kap. 8 § första stycket LEK följande skyldigheter på den i detta beslut avgränsade marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus.

1. Skyldighet att tillhandahålla fysiskt eller virtuellt tillträde till fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus

1. [Företaget] ska vid varje rimlig begäran från en annan operatör tillhandahålla tillträde till företagets fiberaccessnät, genom att i första hand tillhandahålla fysiskt tillträde i enlighet med punkt 2.

Om det inte är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart att tillhandahålla fysiskt tillträde till minst två tillträdande operatörer från aktuell tillträdespunkt, ska [Företaget] i stället tillhandahålla virtuellt tillträde som erbjuder likvärdiga funktioner som fysiskt tillträde i enlighet med punkt 3.

Om [Företaget] endast kan tillhandahålla fysiskt tillträde i en liten del av sitt fiberaccessnät, får [Företaget] välja att enbart tillhandahålla virtuellt tillträde i hela nätet om [Företaget] kan visa att det skulle vara mer kostnadseffektivt.

2. Vid tillhandahållande av fysiskt tillträde gäller följande.

- a. [Företaget] ska inom ett upptagningsområde för en produktionslokal tillhandahålla tillträde till fiberaccessnät i och mellan följande punkter:
  - i. en optisk distributionsram (ODF) i berörd produktionslokal
  - ii. anslutningspunkten hos slutanvändaren, eller motsvarande anslutningspunkt i [Företagets] nät.
- b. Om [Företaget] väljer att tillhandahålla tillträde för andra operatörer i en särskild anordnad ODF, ska denna vara belägen i direkt anslutning till de tillträdespunkter där [Företaget] är ålagt att tillhandahålla tillträde.

3. Vid tillhandahållande av virtuellt tillträde gäller följande.

- a. [Företaget] ska tillhandahålla en logisk direktförbindelse mellan en överlämnings- eller tillträdespunkt och anslutningspunkten hos slutanvändaren. Direktförbindelsen ska i största möjliga utsträckning vara transparent, och ska uppfylla följande krav.
  - i. Tillträdet ska realiseras genom en Lager 2-anslutning som överlämnas via ett standardiserat Ethernet-gränssnitt.
  - ii. Tillträdet ska realiseras med VLAN enligt nätverksstandarden IEEE 802.1ad (Q-in-Q) eller motsvarande standard. Tillträdet ska i största möjliga utsträckning göra det möjligt för den tillträdande operatören att självständigt hantera logisk separation av trafik.
  - iii. Den tillträdande operatören ska ges en så omfattande teknisk kontroll över användningen av förbindelsen som möjligt, särskilt vad gäller IP-adresstilldelning, routing och kapacitetstilldelning per tjänst.
  - iv. Tillträdet ska ge tillgång till transmissionskapacitet enligt en tjänstekvalitet där kvalitetsparametrar såsom paketförluster, jitter och fördröjning upprätthålls på en stabil nivå över dygnet. En enskild slutanvändares kapacitet ska inte märkbart påverkas av andra slutanvändares användning av nätet.

- v. [Företaget] ska ge den tillträdande operatören möjlighet att använda och konfigurera egen mediaomvandlare om detta är tekniskt möjligt, och kan därvid ställa upp tekniska specifikationskrav. Om den tillträdande operatören använder [Företagets] eller slutanvändarens mediaomvandlare ska den tillträdande operatören ges tillräcklig kontroll över denna.
  - vi. Den tillträdande operatören ska kunna identifiera sina slutanvändare.
  - b. [Företaget] ska vid varje rimlig begäran tillhandahålla en passiv förbindelse mellan tillträdespunkten i accessnoden och den överlämningspunkt i nätet där den tillträdande operatören inplacerar sin aktiva utrustning.
  - c. [Företaget] ska möjliggöra att tillträdande operatörer i rimlig omfattning kan dra in ledning för anslutning till [Företagets] aktiva utrustning i berörd produktionslokal.
4. En operatörs begäran om tillträde enligt detta beslut är rimlig och ska beviljas om inte [Företaget] kan visa att det finns objektivt godtagbara skäl för att avslå begäran.

Sådana skäl innefattar tekniska eller rättsliga hinder för att genomföra tillträdet, risk för att [Företagets] nät, dess användare eller något allmänt intresse av särskild betydelse skadas, risk för att nätets drift äventyras, otillräckliga uppgifter från den tillträdande operatören som är nödvändiga för tillträdet och som den tillträdande operatören har tillgång till, intrång i tredje parts rättigheter eller andra förhållanden som gör att det är oskäligt att tillhandahålla tillträdet.

5. Om [Företaget] avser att avslå en operatörs begäran om tillträde enligt detta beslut ska [Företaget] utan dröjsmål skriftligen upplysa operatören om detta och ange skälen. Det åligger [Företaget] att visa att samtliga rimliga möjligheter att tillgodose en begäran är uttömda.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

2. Skyldighet att tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter

1. [Företaget] ska, för att möjliggöra fysiskt eller virtuellt tillträde till fiberaccessnät, vid varje rimlig begäran från en tillträdande operatör tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter enligt punkterna 2–4.
2. [Företaget] ska möjliggöra inplacering och anslutning av tillträdande operatörers utrustning genom att erbjuda:
  - a. tillträde till och plats i berörda produktionslokaler
  - b. gemensamt nyttjande av tillhörande faciliteter, till exempel kraft, kyla och ventilation
  - c. tillträde till ledning
  - d. tillträde till annat som krävs för att den tillträdande operatören ska kunna realisera tillträde enligt detta beslut på ett effektivt sätt.
3. Vid fysiskt tillträde till fiberaccessnät, ska [Företaget] möjliggöra att samlokaliserade operatörer i rimlig omfattning kan dra in ledning för anslutning till samlokaliserad utrustning för backhaul-ändamål.
4. Om [Företaget] avvecklar en produktionslokal ska berörda samlokaliserade operatörer ges möjlighet att flytta till de produktionslokaler där [Företaget] avser att ansluta sin aktiva utrustning.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

3. Skyldighet att tillhandahålla backhaul-förbindelse

1. [Företaget] ska, för att möjliggöra fysiskt tillträde till fiberaccessnät, vid varje rimlig begäran från en tillträdande operatör tillhandahålla tillträde till en backhaul-förbindelse.
2. [Företaget] ska tillhandahålla backhaul-förbindelsen i första hand genom svartfiber och i andra hand genom optisk våglängd eller digital förbindelsekapacitet.
3. Backhaul-förbindelsen ska sträcka sig från den tillträdande operatörens samlokaliserade utrustning till en punkt inom en radie av högst 50 km där avlämning för transport till den tillträdande operatörens eget nät kan ske.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

4. Skyldighet att tillhandahålla operatörsbyte

1. [Företaget] ska vid varje rimlig begäran från en tillträdande operatör tillhandahålla operatörsbyte.
2. [Företaget] ska möjliggöra att operatörsbyte kan ske utan dröjsmål för slutanvändaren och utan att den tillträdande operatörens relation till slutanvändaren i övrigt påverkas.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

5. Skyldighet att tillhandahålla stödsystem

1. [Företaget] ska, för att möjliggöra tillträde enligt detta beslut, tillhandahålla tillträde till effektiva stödsystem för beställning, leverans, underhåll, felavhjälpning, support och fakturering.

Stödsystemen ska innehålla sådana affärsrelaterade funktioner och administrativa rutiner, som behövs för att tillträdande operatörer ska kunna använda stödsystemen på ett kostnadseffektivt sätt i relation till såväl [Företaget] som slutanvändare.

2. [Företaget] ska tillhandahålla en sökfunktion där de tillträdande operatörerna kan få information om förbindelsenummer, i kombination med adressuppgifter, för att säkerställa effektiva tillträden och operatörsbyten. Sökfunktionen ska fungera oavsett vilken av de ovanstående informationsindikatorerna som den tillträdande operatören har tillgång till.
3. [Företaget] ska tillgodose tillträdande operatörers behov av korrekt information i stödsystemen och hålla den information som [Företaget] ansvarar för uppdaterad.

[Företaget] ska även, vid rimlig begäran från en tillträdande operatör, genomföra nödvändiga uppdateringar och ändringar av informationen.

4. [Företaget] ska tillhandahålla tillträdande operatörer all den information som behövs för att de ska kunna använda [Företagets] stödsystem på ett kostnadseffektivt sätt och vid behov utveckla eller anpassa sina egna stödsystem och interna rutiner.
5. Vid avbrott eller fel i stödsystemen ska [Företaget] utan dröjsmål vidta de åtgärder som behövs för effektiv hantering av tillträde enligt detta beslut.

6. Om [Företaget] planerar att genomföra ändringar i stödsystemen som kan innebära större anpassningar av de tillträdande operatörernas egna stödsystem, ska [Företaget] informera berörda operatörer i rimlig tid innan ändringarna genomförs.

Innan sådana ändringar genomförs ska [Företaget] också ge tillträdande operatörer tillgång till nödvändig information och tillräcklig tid för att genomföra nödvändiga verksamhets- och systemanpassningar.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

6. Skyldighet att tillhandahålla information

1. [Företaget] ska på begäran av tillträdande operatörer utan dröjsmål tillhandahålla information som operatörerna behöver för tillträde enligt detta beslut.

[Företaget] ska åtminstone tillhandahålla information om:

- a. adresser för tillträdes-, överlämnings- och anslutningspunkterna samt uppgifter om förbindelsernas längd
  - b. vilka befintliga förbindelser som är tillgängliga för tillträde
  - c. produktionslokaler innefattande tillgängligt utrymme, tillgänglig kapacitet och uppgift om eventuella etablerings- och samlokaliseringshinder
  - d. nyanlagd fiber till slutkundsadresser vid den tidpunkt då [Företaget] lämnat en beställningsbekräftelse på en godkänd order eller motsvarande, inklusive information om slutkundsadresser som beställt fiberanslutning men där leverans av fiberanslutning ännu inte har skett.
2. [Företaget] ska även tillhandahålla information till befintliga grossistkunder avseende planerat underhåll, driftstörningar och fel samt förändringar i befintliga nät.

[Företaget] ska informera om planerade nätförändringar som kan påverka befintliga grossistkunders tekniska utrustning som behövs för att realisera tillträde enligt detta beslut i rimlig tid innan förändringen ska genomföras.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

7. Skyldighet att tillämpa icke-diskriminerande villkor

[Företaget] ska vid tillhandahållande av tillträde enligt detta beslut under likvärdiga omständigheter tillämpa likvärdiga villkor för samtliga tillträdande operatörer.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 13 §§ LEK.

8. Skyldighet om rättvis och skälig prissättning

1. [Företaget] ska vid tillhandahållande av tillträde enligt detta beslut tillämpa en rättvis och skälig prissättning. Med detta avses att [Företagets] priser inte får vara högre än att de kan förväntas täcka för kostnader för den infrastruktur som nyttjas av den tillträdande operatören och ge en rimlig avkastning på investerat kapital samt ett proportionerligt bidrag till gemensamma kostnader.
2. Rättvisa och skäliga priser enligt punkt 1 ska motsvara priser som är satta under konkurrens på jämförbara marknader, eller de faktiska eller uppskattade kostnader, inklusive avkastning, som är rimliga i det enskilda fallet.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 11 och 19 §§ LEK.

9. Skyldighet att offentliggöra ett externt referenserbjudande

1. [Företaget] ska offentliggöra ett externt referenserbjudande för de tillträdesprodukter och -tjänster som företaget tillhandahåller för att efterleva skyldigheterna i detta beslut.
2. Av referenserbjudandet ska framgå vilka produkter eller tjänster som utgör reglerade tillträden enligt detta beslut.
3. Referenserbjudandet ska innehålla alla uppgifter och villkor som krävs för att tillträdande operatörer ska kunna tillgodogöra sig tillträde enligt detta beslut. Detta omfattar dels de uppgifter och villkor som följer av detta beslut, dels eventuellt andra villkor som [Företaget] tillämpar eller andra uppgifter som behövs för att tillträdande operatörer ska kunna tillgodogöra sig tillträde enligt detta beslut.
4. [Företaget] ska i referenserbjudandet åtminstone specificera och offentliggöra följande uppgifter:
  - a. en komplett och detaljerad beskrivning av de tillträdesprodukter och -tjänster som [Företaget] tillhandahåller för att efterleva skyldigheterna i detta beslut. Redogörelsen ska innehålla uppgifter om vad tillträdet består av, uppdelat i komponenter i enlighet med marknadens behov

- b. tekniska villkor avseende de erbjudna tillträdesprodukterna och -tjänsterna, inklusive information om var i nätet tillträde kan erhållas och med vilken utrustning
- c. villkor och rutiner för tillgång till relevant information för att kunna sluta avtal om tillträde enligt detta beslut
- d. villkor och rutiner för samlokalisering och annat tillträde till produktionslokaler, inklusive reservation av tillhörande faciliteter och inspektion av produktionslokaler
- e. villkor och rutiner för beställning, leverans (inklusive leveranstider och frister för svar på begäran om leverans) och tillvägagångssätt vid operatörsbyte
- f. servicenivåavtal och servicenivågarantier för tjänstens kvalitet, tillgänglighet och driftssäkerhet samt underhåll, felavhjälpning och support
- g. villkor och rutiner för tillgång till och användning av stödsystem (inklusive system för beställning, leverans, underhåll, felavhjälpning, support och fakturering) samt information om var relevant information för användningen av stödsystem finns tillgängligt
- h. priser för var och en av de erbjudna tillträdesprodukterna och -tjänsterna. Prissättningen ska vara uppdelad på de olika komponenter som ingår i tillträdet, inklusive förekommande rabatter och rabattens beräkningsgrund
- i. villkor för betalning och fakturering
- j. villkor och rutiner vid tillfälligt avbrott av nätåtkomst
- k. villkor och rutiner gällande förändringar i befintligt tillträde samt förändringar i stödsystem som påverkar tillträdande operatörer
- l. villkor för ansvarsfördelning för underhåll, felavhjälpning och support, inklusive uppkomna kostnader
- m. villkor för eventuella krav på ekonomisk säkerhet för fördelning av ekonomisk risk mellan [Företaget] och grossistkund
- n. villkor för giltighetstid, omförhandling och uppsägning av avtal samt vilka avtalsbrott som kan leda till uppsägning

- o. villkor för eventuellt avtalsvite vid avvikelse från avtal
  - p. rutiner för eventuella ändringar i produkt- och tjänsteutbudet som kan ske utan omförhandling, inklusive frister för sådana ändringar
  - q. rutiner för klagomåls- och tvistlösningsförfarande.
5. [Företaget] ska hålla referenserbjudandet tillgängligt på sin webbplats. Referenserbjudandet får även tillgängliggöras med begränsad åtkomst om det finns särskilda skäl.
6. Skyldigheten att offentliggöra referenserbjudande innefattar också att [Företaget], vid eventuell revidering av ett referenserbjudande, ska tillgängliggöra ett arkiv över tidigare gällande referenserbjudanden i sin helhet. Av arkivet ska framgå under vilken tidsperiod referenserbjudandena var giltiga samt vilka förändringar som genomförts i jämförelse med tidigare versioner.
7. [Företaget] ska offentliggöra förändringar av villkor i referenserbjudandet senast 90 dagar innan förändringen är avsedd att träda i kraft. Fristen om 90 dagar gäller dock inte sänkning av pris. Fristen om 90 dagar gäller inte heller när [Företaget] ändrar referenserbjudandet till följd av PTS beslut eller till följd av domstolsavgöranden.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8, 12 och 18 §§ LEK.

Hur beslutet ska gälla

PTS förordnar enligt 15 kap. 5 § LEK att detta beslut ska gälla från den [12 månader från beslutsdatum]. Punkt 6.1 i skyldigheten om att tillhandahålla information och skyldigheten om att tillhandahålla externt referenserbjudande ska dock gälla från den [nio månader från beslutsdatum].

När det gäller [Företagets] tillhandahållande av tillträde som omfattas av skyldigheter i detta beslut, gäller skyldigheterna från och med dagen som detta beslut träder i kraft oavsett när de avtal som ligger till grund för tillhandahållandet av tjänsterna har ingåtts.

Innehåll

PTS avgörande	2
Avgränsning av relevant marknad	2
Fastställande av marknad som kan bli föremål för förhandsreglering	2
Fastställande av företag med betydande marknadsinflytande	2
Åläggande av skyldigheter	2
Hur beslutet ska gälla	10
Skäl för PTS beslut.....	14
1. Avgränsning av relevant marknad	14
2. Fastställande av att förhandsreglering är motiverad på den relevanta marknaden.....	14
3. Fastställande av att [Företaget] har betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden	15
3.1 Detta beslut avser [Företaget]	15
3.1.1 Den ekonomiska enhetens princip	15
3.1.2 Beslutet omfattar [Företaget] och berörda dotterbolag.....	16
3.2 Utgångspunkter för bedömningen av betydande marknadsinflytande	16
3.3 PTS bedömning av om [Företaget] har betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden	17
3.3.1 Flera omständigheter talar för att [Företaget] har betydande marknadsmakt	17
3.3.2 [Företagets] affärsmodell eller utbud av kommersiellt tillträde talar inte emot att [Företaget] har betydande marknadsinflytande	18
3.3.3 Det saknas återhållande effekter som begränsar [Företagets] marknadsmakt.....	19

3.4	PTS fastställer att [Företaget] har betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden	20
4.	Det finns skäl att ålägga skyldigheter för [Företaget]	21
4.1	Skyldighet att tillhandahålla fysiskt eller virtuellt tillträde till fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus.....	22
4.1.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	24
4.1.2	Val av tillträdesskyldighet.....	25
4.1.3	Omfattning av skyldigheten.....	27
4.2	Skyldighet att tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter	35
4.2.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	35
4.2.2	Omfattning av skyldigheten.....	37
4.3	Skyldighet att tillhandahålla backhaul-förbindelse	39
4.3.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	39
4.3.2	Omfattning av skyldigheten.....	41
4.4	Skyldighet att tillhandahålla operatörsbyte	42
4.4.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	42
4.4.2	Omfattning av skyldigheten.....	43
4.5	Skyldighet att tillhandahålla stödsystem	44
4.5.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	45
4.5.2	Omfattning av skyldigheten.....	46
4.6	Skyldighet att tillhandahålla information	48
4.6.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	49
4.6.2	Omfattning av skyldigheten.....	49
4.7	Skyldighet att tillämpa icke-diskriminerande villkor.....	51
4.7.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	51
4.7.2	Omfattning av skyldigheten.....	52
4.8	Skyldighet om rättvis och skälig prissättning.....	53
4.8.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	53
4.8.2	Omfattning av skyldigheten.....	54

4.9	Skyldighet att offentliggöra ett externt referenserbjudande	57
4.9.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	60
4.9.2	Omfattning av skyldigheten.....	61
5.	Hur beslutet ska gälla.....	63
6.	Underrättelse om överklagande	64

Bilaga 1 – Marknadsanalys

Skäl för PTS beslut

1. Avgränsning av relevant marknad

PTS avgränsar i detta beslut den relevanta produktmarknaden till lokalt (fysiskt och virtuellt) tillträde till [Företagets] fibernät som ansluter enfamiljshus. Med enfamiljshus avses bostadshus som omfattar 1–2 hushåll.

PTS avgränsar den relevanta geografiska marknaden till att omfatta [Företagets] samlade innehav av fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus.

Den ovan avgränsade relevanta produkt- och geografiska marknaden benämns fortsättningsvis tillsammans även som den relevanta marknaden.

Grunderna för PTS avgränsning av den relevanta marknaden redovisas i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 3 och 4.

2. Fastställande av att förhandsreglering är motiverad på den relevanta marknaden

PTS redovisar i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 6, sin bedömning att marknaderna i Sverige för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus generellt sett har sådana särdrag att det enligt 5 kap. 5 § första stycket och 6 § LEK kan vara motiverat att införa förhandsreglering. PTS finner i detta beslut att samma bedömning gäller för den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden.

PTS slutsats är alltså att marknaden för lokalt tillträde till [Företagets] samlade innehav av fibernät som ansluter enfamiljshus har sådana särdrag att det enligt 5 kap. 5 § första stycket och 6 § LEK kan vara motiverat att införa förhandsreglering.

3. Fastställande av att [Företaget] har betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden

3.1 Detta beslut avser [Företaget]

Den i detta beslut avgränsade marknaden omfattar lokalt tillträde till [Företagets] samlade innehav av fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus. Detta beslut avser därför [Företaget].

[[Företaget] har organiserat verksamheten i olika juridiska personer i Sverige, vilka tillsammans på ett eller annat sätt bedriver verksamhet på den relevanta marknaden eller angränsande grossistmarknader.]

3.1.1 Den ekonomiska enhetens princip

Det subjekt vars inflytande på en marknad ska bedömas är enligt 5 kap. 7 § LEK ett företag. Begreppet *företag* i den mening som avses i de EU-rättsliga och svenska konkurrensreglerna omfattar en ekonomisk enhet som består av en enhetlig organisation med personal samt materiella och immateriella tillgångar, vilken på ett varaktigt sätt strävar efter att uppnå ett bestämt ekonomiskt mål. Ett moderbolag anses ingå i samma ekonomiska enhet som dotterbolagen när dotterbolagen inte självständigt bestämmer sina marknadsbeteenden utan endast verkställer moderbolagets instruktioner.

I ett företag kan alltså flera juridiska personer ingå och samtliga dessa juridiska personer behöver inte, i vart fall inte direkt, bedriva verksamhet på den relevanta marknad som är aktuell för reglering. Även verksamhet utanför den avgränsade marknaden kan ha betydelse för företagets möjligheter att agera på denna marknad.

3.1.2 Beslutet omfattar [Företaget] och berörda dotterbolag

[Företaget] ägs av [moderbolag/kommun].

[Alt 1 (gäller företag med egen kommunikationsoperatörsverksamhet):

[Företaget], [org.nr], äger fibernät och fysisk infrastruktur samt bedriver verksamhet som kommunikationsoperatör [genom det gemensamägda företaget [XX], [org.nr]. [Företaget] tillhandahåller inte bredbandstjänster via fiber- eller kabel-tv-nät till slutanvändare som är privatpersoner.]

[Alt 2 (gäller företag utan egen kommunikationsoperatörsverksamhet):

[Företaget], [org.nr], äger fibernät och fysisk infrastruktur. [Företaget] tillhandahåller inte bredbandstjänster via fiber- eller kabel-tv-nät till slutanvändare som är privatpersoner.]

[Dotterbolag]

[[Företaget] [och berörda dotterbolag] ska enligt PTS bedömning anses utgöra en och samma ekonomiska enhet, dvs. de ingår i ett och samma företag ("[Företaget]"). Det är [Företagets], inklusive berörda dotterbolags, totala marknadsstyrka som ska ligga till grund för bedömningen av företagets inflytande på den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden.]

3.2 Utgångspunkter för bedömningen av betydande marknadsinflytande

PTS beskriver i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 7, den metod som myndigheten ska tillämpa vid SMP-bedömningen, dvs. bedömningen av om ett företag har betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden.¹ PTS gör i det avsnittet även en generell bedömning av de olika kriterier som beaktas i SMP-bedömningen.

I detta avsnitt undersöker PTS, med beaktande av vad som anges i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 7, om [Företaget] har betydande marknadsinflytande på den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden.

---

¹ SMP står för *Significant Market Power*.

3.3 PTS bedömning av om [Företaget] har betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden

3.3.1 Flera omständigheter talar för att [Företaget] har betydande marknadsstyrka

[Företagets] samlade fiberaccessnät ansluter cirka [XX] enfamiljshus.² Företagets marknadsandel på den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden uppgår till 100 procent (monopol).

Marknadsandelar utgör en bra första indikation på marknadsstrukturen och företagets ställning på marknaden.³ Enligt konkurrensrättslig praxis utgör marknadsandelar över 65 procent en stark presumtion för dominans.⁴ PTS konstaterar därför att [Företagets] marknadsandel utgör en mycket stark presumtion för att företaget har ett betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden.

Det är förenat med höga kostnader att bygga ut fiberaccessnät till enfamiljshus. De kommersiella hindren är särskilt höga när ett fibernät redan har byggts ut till enfamiljshus i ett område, eftersom både försäljningsvolym och marginaler kan förväntas bli lägre än vid nyetablering. När fibernäten väl är utbyggda till enfamiljshus i ett visst område sker det därför mycket sällan att någon annan nätägare anlägger ett parallellt nät i samma område. Dessa förhållanden förväntas inte att förändras i det framåtblickande perspektivet.

Accessnät är den svåraste delen av ett nät att replikera eftersom de icke-återvinningsbara investeringar som behöver göras är stora i förhållande till antalet potentiella slutanvändare.⁵ PTS finner därför att [Företaget] har kontroll över infrastruktur som är svår för potentiella konkurrenter att replikera.

---

² Exakt uppgift redovisas inte med hänvisning till 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

³ Kommissionens riktlinjer för marknadsanalyser och bedömning av betydande marknadsinflytande inom ramen för EU:s regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (2018/C 159/01) (nedan kallade SMP-riktlinjerna), p. 54; se även Meddelande från kommissionen – Vägledning om kommissionens prioriteringar vid tillämpningen av artikel 82 i EG-fördraget på företags missbruk av dominerande ställning genom utestängande åtgärder (2009/C 45/02), p. 13.

⁴ Jfr prop. 2002/03:110, *Lag om elektronisk kommunikation, m.m.*, s. 276.

⁵ Jfr Kommissionens rekommendation (EU) 2020/2245 av den 18 december 2020 om relevanta produkt- och tjänstemarknader inom området elektronisk kommunikation vilka kan komma i fråga för förhandsreglering enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (rekommendationen om relevanta marknader), p. 30.

PTS slutsats är därför att det föreligger betydande hinder för marknadsinträde på den relevanta marknaden och att det inte förekommer något potentiellt konkurrenstryck som begränsar [Företagets] marknadsstyrka.

Sammanfattningsvis konstaterar PTS att det, utöver företagets marknadsandel, finns flera omständigheter som talar för att [Företaget] har betydande marknadsinflytande på den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden.

3.3.2 [Företagets] affärsmodell eller utbud av kommersiellt tillträde talar inte emot att [Företaget] har betydande marknadsinflytande

[Företaget] tillhandahåller inte egna bredbandstjänster via fiber- eller kabel-tv-nät till slutanvändare i enfamiljshus eller till andra slutanvändare som är privatpersoner.

[Alt 1 (gäller företag med egen kommunikationsoperatörsverksamhet): [Företaget] bedriver verksamhet som kommunikationsoperatör [internt eller via det gemensamägda bolaget [XX]], [i det egna och andra nätägares nät]. Som beskrivs i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 7, bedömer PTS att avsaknaden av vertikal integration på slutkundsnivå inte talar emot att [Företaget] har ett betydande marknadsinflytande som grundar sig i företagets nätinnehav. [Företagets] verksamhet som kommunikationsoperatör innebär att företaget kan överföra sin marknadsstyrka till det grossistledet.]

[Alt 2 (gäller företag utan egen kommunikationsoperatörs verksamhet): [Företaget] bedriver endast verksamhet på passiv nivå (dvs. företaget äger det passiva nätet) och hanterar inte den aktiva utrustningen. Fibernätet aktiveras och underhålls i stället av en externt anlitad kommunikationsoperatör enligt avtal. Det är alltså den externa kommunikationsoperatören som under avtalstiden ansvarar för drift av nätet och för tillhandahållande av kommunikationsoperatörstillträde till tjänsteleverantörerna. Sådana avtal innebär i regel att [Företagets] marknadsstyrka som nätägare överläts till den externa kommunikationsoperatören. Som beskrivs i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 7, bedömer PTS att detta inte påverkar SMP-bedömningen. Med andra ord talar avsaknaden av vertikal integration på slutkundsnivå eller på kommunikationsoperatörsnivå inte emot att [Företaget] har ett betydande marknadsinflytande som grundar sig i företagets nätinnehav.]

[Företaget] tillhandahåller inte lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus. Enligt PTS bedömning är det inte sannolikt att [Företaget] utan förhandsreglering kommer att börja tillhandahålla sådant tillträde. [Företaget] tillhandahåller på frivillig basis kommunikationsoperatörstillträde. Denna typ av tillträde motsvarar inte lokalt tillträde och leder inte till tillräckligt effektiv konkurrens i slutkundsledet.

PTS bedömer därför att varken [Företagets] affärsmodell som grossist eller företagets kommersiella tillhandahållanden av tillträden på kommunikationsoperatörsnivå [, via avtal med extern kommunikationsoperatör,] talar emot att företaget ska anses ha betydande marknadsinflytande på den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden.

3.3.3 Det saknas återhållande effekter som begränsar [Företagets] marknadsmakt

Motverkande köparmakt avser kunders förmåga att begränsa ett företags marknadsmakt.⁶ För att det ska föreligga köparmakt som kan motverka marknadsinflytande på marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus måste grossistkunderna vara kommersiellt viktiga för nätägaren i fråga. Dessutom krävs att grossistkunderna antingen har möjlig tillgång till alternativa nätägare eller själva har möjlighet att anlägga fibernät.

[Alt: 1 (gäller företag med egen kommunikationsoperatörsverksamhet):

[Företaget] bedriver inte verksamhet på slutkundsnivå. Företaget är alltså beroende av att externa tjänsteleverantörer levererar tjänster i nätet. Nätägare och kommunikationsoperatörer har dock inte några svårigheter att attrahera tjänsteleverantörer.]

[Alt 2 (gäller företag utan egen kommunikationsoperatörs verksamhet):

[Företaget] bedriver inte verksamhet på aktiv nivå eller slutkundsnivå. Företaget måste därför ingå avtal med en extern aktör om aktivering och drift av nätet och det är denna aktör som tillhandahåller tillträde till tjänsteleverantörer. Nätägare har dock inte några svårigheter att teckna sådana avtal och kommunikationsoperatörer har inte heller några svårigheter att attrahera tjänsteleverantörer.]

Grossistkunderna har på den relevanta marknaden inte heller tillgång till en alternativ leverantör av grossisttillträde. PTS bedömer därför att [Företagets] kunder inte har sådan köparmakt som begränsar företagets möjlighet att agera oberoende av sina konkurrenter, kunder och slutanvändare och därmed utöva marknadsmakt på den relevanta marknaden.

---

⁶ Commission staff working document accompanying the document Communication from the Commission on Guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the EU regulatory framework for electronic communications networks and services, SWD(2018) 124 final (förklaringsdokumentet till SMP-riktlinjerna), s. 29 f.

Mot bakgrund av vad som redovisas i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 3 och 5, om eventuellt konkurrenstryck från bredbandstjänster via mobilnät gör PTS också bedömningen att mobilt bredband inte utövar ett tillräckligt effektivt indirekt konkurrenstryck som begränsar [Företagets] marknadsmakt genom att ge upphov till prisåterhållande effekter.

Sammanfattningsvis bedömer PTS att det inte finns några omständigheter eller återhållande effekter som i någon relevant utsträckning begränsar [Företagets] förmåga att utöva betydande marknadsinflytande [självt eller tillsammans med en extern kommunikationsoperatör] på den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden. [Företaget] har såväl möjlighet som incitament att höja priserna i grossistledet på ett sätt som kan hämma konkurrensen på slutkundsmarknaden och drabba slutanvändarna negativt.

3.4 PTS fastställer att [Företaget] har betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden

Med beaktande av det ovan anförda bedömer PTS att [Företaget] har betydande marknadsinflytande. PTS fastställer därför enligt 5 kap. 5 § andra stycket LEK att [Företaget] har ett sådant betydande marknadsinflytande som avses i 5 kap. 7 § LEK på den i detta beslut avgränsade marknaden för lokalt tillträde till [Företagets] fibernät som ansluter enfamiljshus.

4. Det finns skäl att ålägga skyldigheter för [Företaget]

PTS har fastställt att [Företaget] har betydande marknadsinflytande på den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden, vilken har sådana särdrag att det är motiverat att införa förhandsreglering. Det finns därför enligt 5 kap. 8 § LEK skäl att ålägga [Företaget] skyldigheter. PTS bedömer att [Företaget] bör anses vara ett rent grossistföretag enligt definitionen i 1 kap. 7 § LEK. Därmed kan [Företaget], enligt 5 kap. 11 § första stycket LEK, som utgångspunkt endast åläggas följande skyldigheter:

- Skyldighet om icke-diskriminering enligt 5 kap. 13 § LEK
- Skyldighet om tillträde till nät och tillhörande faciliteter enligt 5 kap. 16 § LEK
- Skyldighet om rättvis och skälig prissättning enligt 5 kap. 19 § LEK
- Det följer även av 5 kap. 18 § LEK att skyldighet om ett referenserbjudande enligt 5 kap. 12 § LEK ska åläggas företag som åläggs skyldigheter enligt 5 kap. 16 § LEK.

Av 5 kap. 11 § andra stycket LEK framgår att operatören till regleringsmyndigheten omgående ska anmäla omständigheter som påverkar bedömningen av om företaget är ett rent grossistföretag.

I detta avsnitt redogör PTS för de skyldigheter som myndigheten, enligt ovan nämnda bestämmelser, genom detta beslut ålägger [Företaget] på marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus, och skälen för detta. En allmän beskrivning av olika skyldigheter och om kraven på att sådana ska vara nödvändiga och proportionella finns i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 8.

I detta beslut använder PTS begreppet ”tillträdande operatör” eller ”grossistkund” för den som ges tillträde till [Företagets] nät och tillhörande faciliteter.

4.1 Skyldighet att tillhandahålla fysiskt eller virtuellt tillträde till fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus

1. [Företaget] ska vid varje rimlig begäran från en annan operatör tillhandahålla tillträde till företagets fiberaccessnät, genom att i första hand tillhandahålla fysiskt tillträde i enlighet med punkt 2.

Om det inte är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart att tillhandahålla fysiskt tillträde till minst två tillträdande operatörer från aktuell tillträdespunkt, ska [Företaget] i stället tillhandahålla virtuellt tillträde som erbjuder likvärdiga funktioner som fysiskt tillträde i enlighet med punkt 3.

Om [Företaget] endast kan tillhandahålla fysiskt tillträde i en liten del av sitt fiberaccessnät, får [Företaget] välja att enbart tillhandahålla virtuellt tillträde i hela nätet om [Företaget] kan visa att det skulle vara mer kostnadseffektivt.

2. Vid tillhandahållande av fysiskt tillträde gäller följande.

- a. [Företaget] ska inom ett upptagningsområde för en produktionslokal tillhandahålla tillträde till fiberaccessnät i och mellan följande punkter:
  - i. en optisk distributionsram (ODF) i berörd produktionslokal
  - ii. anslutningspunkten hos slutanvändaren, eller motsvarande anslutningspunkt i [Företagets] nät.
- b. Om [Företaget] väljer att tillhandahålla tillträde för andra operatörer i en särskild anordnad ODF, ska denna vara belägen i direkt anslutning till de tillträdespunkter där [Företaget] är ålagt att tillhandahålla tillträde.

3. Vid tillhandahållande av virtuellt tillträde gäller följande.

- a. [Företaget] ska tillhandahålla en logisk direktförbindelse mellan en överlämnings- eller tillträdespunkt och anslutningspunkten hos slutanvändaren. Direktförbindelsen ska i största möjliga utsträckning vara transparent, och ska uppfylla följande krav.
  - i. Tillträdet ska realiseras genom en Lager 2-anslutning som överlämnas via ett standardiserat Ethernet-gränssnitt.

- ii. Tillträdet ska realiseras med VLAN enligt nätverksstandarden IEEE 802.1ad (Q-in-Q) eller motsvarande standard. Tillträdet ska i största möjliga utsträckning göra det möjligt för den tillträdande operatören att självständigt hantera logisk separation av trafik.
  - iii. Den tillträdande operatören ska ges en så omfattande teknisk kontroll över användningen av förbindelsen som möjligt, särskilt vad gäller IP-adresstilldelning, routing och kapacitetstilldelning per tjänst.
  - iv. Tillträdet ska ge tillgång till transmissionskapacitet enligt en tjänstekvalitet där kvalitetsparametrar såsom paketförluster, jitter och fördröjning upprätthålls på en stabil nivå över dygnet. En enskild slutanvändares kapacitet ska inte märkbart påverkas av andra slutanvändares användning av nätet.
  - v. [Företaget] ska ge den tillträdande operatören möjlighet att använda och konfigurera egen mediaomvandlare om detta är tekniskt möjligt, och kan därvid ställa upp tekniska specifikationskrav. Om den tillträdande operatören använder [Företagets] eller slutanvändarens mediaomvandlare ska den tillträdande operatören ges tillräcklig kontroll över denna.
  - vi. Den tillträdande operatören ska kunna identifiera sina slutanvändare.
  - b. [Företaget] ska vid varje rimlig begäran tillhandahålla en passiv förbindelse mellan tillträdespunkten i accessnoden och den överlämningspunkt i nätet där den tillträdande operatören inplacerar sin aktiva utrustning.
  - c. [Företaget] ska möjliggöra att tillträdande operatörer i rimlig omfattning kan dra in ledning för anslutning till [Företagets] aktiva utrustning i berörd produktionslokal.
4. En operatörs begäran om tillträde enligt detta beslut är rimlig och ska beviljas om inte [Företaget] kan visa att det finns objektivt godtagbara skäl för att avslå begäran.

Sådana skäl innefattar tekniska eller rättsliga hinder för att genomföra tillträdet, risk för att [Företagets] nät, dess användare eller något allmänt intresse av särskild betydelse skadas, risk för att nätets drift äventyras, otillräckliga uppgifter från den tillträdande operatören som är nödvändiga för tillträdet och som den tillträdande operatören har tillgång till, intrång i tredje parts rättigheter eller andra förhållanden som gör att det är oskäligt att tillhandahålla tillträdet.

5. Om [Företaget] avser att avslå en operatörs begäran om tillträde enligt detta beslut ska [Företaget] utan dröjsmål skriftligen upplysa operatören om detta och ange skälen. Det åligger [Företaget] att visa att samtliga rimliga möjligheter att tillgodose en begäran är uttömda.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

4.1.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

Enligt 5 kap. 16 § LEK får en SMP-operatör åläggas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande faciliteter i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster.

De konkurrensproblem som en tillträdesskyldighet syftar till att motverka har beskrivits i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 8.4.1. I grunden handlar det om att en SMP-operatörs nätinфраstruktur i accessnätet utgör en flaskhalsresurs som det är svårt för andra operatörer att replikera. En skyldighet att tillhandahålla tillträde till nätinфраstrukturen har därför normalt ansetts vara nödvändig för att komma till rätta med de konkurrensproblem som kan uppstå om SMP-operatören vägrar att upplåta tillträde till sitt nät, och för att ge andra operatörer nödvändiga förutsättningar att träda in och konkurrera på slutkundsmarknaden.

[Företaget] har betydande marknadsinflytande på grossistmarknaden för lokalt tillträde till företagets fibernät som ansluter enfamiljshus och kan, som fastställs i avsnitt 3.3 i detta beslut, i betydande utsträckning agera oberoende av sina kunder.

[Företaget] har dessutom förmåga att gynna den [egna/valda] kommunikationsoperatörsverksamheten. Det tillträde i kommunikationsoperatörsledet som [Företaget] idag erbjuder grossistkunder för att kunna leverera bredbandstjänster över företagets nät är inte tillräckligt för att uppnå en god konkurrenssituation på slutkundsmarknaden. Som beskrivs i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 5.3, gynnar inte kommunikationsoperatörstillträdet slutanvändarna i form av låga priser och ett brett produktutbud.

Genom en skyldighet att tillhandahålla lokalt tillträde kan andra operatörer ges en tydlig och förutsägbar möjlighet att använda sig av [Företagets] fiberaccessnät för att erbjuda elektroniska kommunikationstjänster, och därigenom möjliggöra konkurrens mellan tjänsteleverantörer på slutkundsmarknaden till nytta för slutanvändarna.

PTS anser därför att det behövs en skyldighet för att säkerställa att andra operatörer får lokalt tillträde till [Företagets] fibernät som ansluter enfamiljshus och kan använda det för att konkurrera om att leverera bredbandstjänster till slutanvändarna.

4.1.2 Val av tillträdesskyldighet

Fysiskt tillträde är den grundläggande tillträdesskyldigheten på marknaden för lokalt tillträde till fibernät. Under vissa omständigheter kan dock en virtuell tillträdesskyldighet vara mer lämplig (se vidare Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 8.4.1.2).

I det följande prövar PTS därför om det, med beaktande av aktuella marknadsförhållanden, finns skäl att ålägga [Företaget] en skyldighet om lokalt fysiskt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus och om det finns behov av en kompletterande skyldighet om lokalt virtuellt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus.

4.1.2.1 *En skyldighet om lokalt fysiskt tillträde till fibernät är den grundläggande tillträdesskyldigheten*

Med ett fysiskt tillträde får grossistkunderna full kontroll över vidareförädlingen av slutkundstjänsten och kan producera elektroniska kommunikationstjänster till slutanvändare med stor möjlighet till differentiering. Det innebär till exempel att grossistkunden själv kan välja kvalitetsparametrar för sina bredbandstjänster. Fysiskt tillträde bidrar också till att främja grossistkundernas investeringar i aktiv nätutrustning.

[Företagets] accessnät är en flaskhalsresurs som svårligen kan replikeras av andra operatörer. En skyldighet att tillhandahålla lokalt fysiskt tillträde är därför nödvändig för att göra det möjligt för tjänsteleverantörer att på en lågt förädlad nivå träda in på slutkundsmarknaden och konkurrera om att leverera bredbandstjänster i [Företagets] nät.

Det måste dock finnas en jämvikt mellan grossistkunders rätt att få tillträde till nätdelar som är nödvändiga för att erbjuda bredbandstjänster till slutanvändarna och nätägarens rätt att utnyttja sin infrastruktur för egen del. Det är därför viktigt att tillträdet omfattning inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med förhandsregleringen och LEK, dvs. att uppnå en hållbar konkurrenssituation.

För [Företaget] innebär skyldigheten att tillhandahålla lokalt fysiskt tillträde till företagets fibernät som ansluter enfamiljshus visserligen en inskränkning av möjligheten att utnyttja sin infrastruktur. Tillhandahållandet medför också kostnader för [Företaget].

Lokalt fysiskt tillträde är dock den grundläggande tillträdesskyldigheten som bäst säkerställer de tillträdande operatörernas oberoende och även möjlighet att prestera bättre än nätägaren (se vidare Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 8.4.1.2).

PTS bedömer därför sammantaget att en skyldighet för [Företaget] att i första hand tillhandahålla lokalt fysiskt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus är nödvändig och proportionell i de fall där det är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart. PTS finner också att fördelarna för konkurrensen och slutanvändarna uppväger det intrång i [Företagets] verksamhet som skyldigheten medför. PTS bedömer inte att nätets funktion eller tekniska säkerhet äventyras till följd av denna skyldighet.⁷

4.1.2.2 Under vissa omständigheter kan en skyldighet om lokalt virtuellt tillträde vara mer lämplig

Möjligheterna att tillhandahålla lokalt fysiskt tillträde kan variera, beroende på hur fiberaccessnätet har byggts. Om det inte finns tillräckligt utrymme för att placera tillträdande operatörers aktiva utrustning i den lokala accessnoden, kan det innebära att det varken är tekniskt eller ekonomiskt möjligt att erbjuda lokalt fysiskt tillträde.

I vissa fall kan också tillhandahållandet av lokalt fysiskt tillträde kräva anpassningar som för med sig stora kostnader, vilket innebär att tillträdet inte blir kostnadseffektivt.

I sådana fall kan en skyldighet att tillhandahålla lokalt virtuellt tillträde till fibernät (eng. *Virtual Unbundled Local Access*, VULA) vara ett alternativ. En sådan tillträdesskyldighet kan även behövas om nätet är byggt med en s.k. punkt-till-multipunktstruktur (eng. *Passive Optical Network*, PON), något som dock förekommer i begränsad utsträckning i Sverige.

I de fall [Företaget] inte kan tillmötesgå en rimlig begäran om lokalt fysiskt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus på grund av att ett sådant tillträde inte är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart, kan en skyldighet att tillhandahålla VULA säkerställa att andra operatörer får tillträde till [Företagets] fibernät.

För det fall att det endast är möjligt för [Företaget] att tillhandahålla lokalt fysiskt tillträde till en mindre andel av de anslutningar som kan nås via [Företagets] fiberaccessnät kan det vara en mer kostnadseffektiv och proportionell lösning att enbart tillhandahålla VULA. Att ta fram och tillhandahålla en produkt för lokalt fysiskt tillträde som endast kan köpas i en liten del av nätet kan vara onödigt kostsamt för [Företaget] och ger begränsade fördelar för grossistkunderna och slutanvändarna. Det kan i ett sådant fall vara en mer kostnadseffektiv och proportionell lösning att endast tillhandahålla VULA i hela nätet. Vad som utgör en mindre andel av anslutningar får avgöras med beaktande av de ekonomiska och tekniska förutsättningarna i [Företagets] nät.

---

⁷ Jfr prop. 2021/22:136, *Genomförande av direktivet om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation*, s. 200–201.

Eftersom lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus är av stor betydelse för konkurrensen på slutkundsmarknaderna, bedömer PTS sammantaget att en skyldighet att tillhandahålla VULA är nödvändig och proportionell i de fall där lokalt fysiskt tillträde inte är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart. PTS finner också att fördelarna för konkurrensen och slutanvändarna uppväger det intrång i [Företagets] verksamhet som skyldigheten medför. PTS anser inte att nätets funktion eller tekniska säkerhet äventyras till följd av denna skyldighet.⁸

4.1.2.3 Slutsatsen om en lämplig tillträdesskyldighet

Mot bakgrund av det ovan anförda är det PTS bedömning att en skyldighet för [Företaget] att i första hand tillhandahålla lokalt fysiskt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus är nödvändig och proportionell för att säkerställa att andra operatörer kan använda [Företagets] fiberaccessnät för att konkurrera om att tillhandahålla bredbandstjänster till slutanvändarna. Skyldigheten är inte lämplig i de fall där ett sådant tillträde inte är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart.

I dessa fall är i stället en skyldighet för [Företaget] att tillhandahålla VULA lämplig för att säkerställa att andra operatörer får tillträde till [Företagets] fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus och kan använda det för att konkurrera om att tillhandahålla bredbandstjänster till slutanvändarna. VULA som enda tillträdesform kan också vara lämplig om lokalt fysiskt tillträde endast kan tillhandahållas i en liten del av [Företagets] fiberaccessnät.

4.1.3 Omfattning av skyldigheten

4.1.3.1 Lokalt fysiskt tillträde

Skyldigheten att tillhandahålla lokalt fysiskt tillträde innebär att [Företaget] ska lämna tillträde i vissa punkter i nätet, så att tillträdet begränsas till vad som krävs för att en operatör ska kunna använda resurserna för att konkurrera effektivt på slutkundsmarknaden.

För att ett lokalt fysiskt tillträde ska vara ändamålsenligt och kunna bidra till målet om ökad konkurrens mellan tjänsteleverantörer, måste minst två grossistkunder kunna få tillträde från respektive tillträdespunkt i nätet. Annars finns risk för att det reglerade tillträdet inte bidrar till effektiv konkurrens på slutkundsmarknaden.

PTS bedömer att [Företaget] vid varje rimlig begäran från en annan operatör, ska tillhandahålla fysiskt tillträde till befintligt fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus.

---

⁸ Jfr prop. 2021/22:136, *Genomförande av direktivet om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation*, s. 200–201.

Tillträdet ska avse den fysiska förbindelsen i form av ett fiberpar eller en enkelfiber som förbinder tillträdespunkten och anslutningspunkten hos slutanvändaren.

Tillträde till fiberaccessnät sker i den optiska distributionsramen (ODF)⁹ som är placerad i den berörda produktionslokalen. Med produktionslokal avses det utrymme där ODF är placerad, vilket även kan vara ett teknikskåp.

Det kan förekomma att den sista nätsträckan fram till anslutningspunkten hos slutanvändaren består av ett områdesnät som inte ägs av [Företaget]. I dessa fall ska tillträdet i stället avse [Företagets] förbindelse fram till den anslutningspunkt där [Företagets] nät ansluter till områdesnätet.

[Företaget] ska därmed tillhandahålla fysiskt tillträde till fiberaccessnät inom ett upptagningsområde för en produktionslokal i och mellan följande punkter:

- en ODF i berörd produktionslokal
- anslutningspunkten hos slutanvändaren, eller motsvarande anslutningspunkt i [Företagets] nät.

Om [Företaget] väljer att tillhandahålla tillträde för andra operatörer i en särskild anordnad ODF för detta syfte, ska denna vara belägen i direkt anslutning till de punkter där [Företaget] har ålagts att tillhandahålla tillträde.

4.1.3.2 Lokalt virtuellt tillträde

VULA avser en logisk direktförbindelse i befintligt fiberaccessnät mellan en överlämnings- eller tillträdespunkt och anslutningspunkten hos slutanvändaren, som i största möjliga utsträckning är transparent. Detta innebär att den tillträdande operatören får tillgång till en virtuell förbindelse som i allt väsentligt fungerar som om den vore fysisk, utan påverkan från nätägaren på trafiken som passerar mellan dessa punkter.

(a) Tillträdes- och överlämningspunkter för VULA

För VULA sker tillträdet i regel i, eller i närheten av, den lokala accessnod som slutanvändaren är ansluten till och där nätägaren har egen aktiv utrustning.¹⁰

Tillträdet sker genom att en port i nätägarens switch upplåts till den tillträdande operatören, antingen i den lokala accessnoden eller i en nod högre upp i nätet.

---

⁹ Eng. *Optical Distribution Frame*.

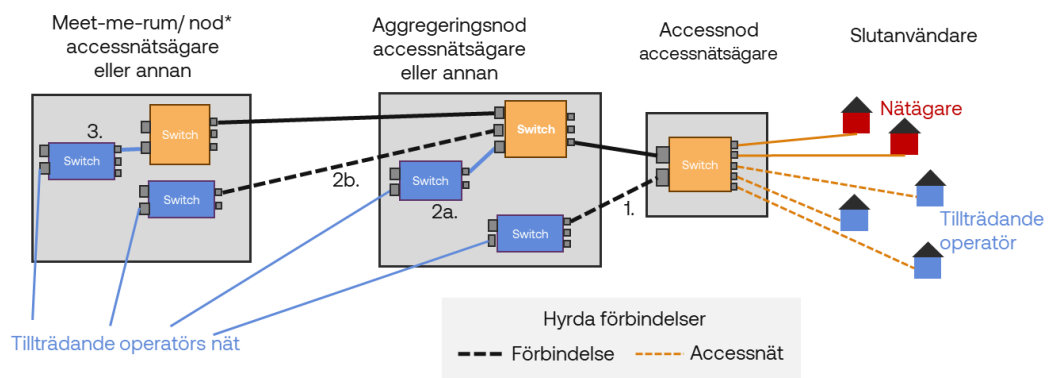
¹⁰ En mer central tillträdespunkt kan leda till en högre förädlingsgrad av tillträdesprodukten, med minskad kontroll och möjlighet till produktdifferentiering för grossistkunden. Jfr förklaringsdokumentet till rekommendationen om relevanta marknader, s. 27.

Beroende på hur accessnät är konstruerade, bland annat avseende placeringen och utformningen av noder och spridningspunkter, är det möjligt för nätägaren att tillhandahålla VULA till tillträdande operatörer i olika tillträdespunkter i nätet. Tillträdespunkterna kan vara mer eller mindre lokala. En VULA-produkt som tillhandahålls på en mindre lokal nivå än i accessnoden kan vara mer effektiv eftersom den tillträdande operatören genom det virtuella tillträdet då kan nå fler slutanvändare. På europeisk nivå finns en trend mot färre och mer centrala tillträdespunkter.¹¹

PTS bedömer att tillträdespunktens placering är av underordnad betydelse, förutsatt att tjänstens funktion och kvalitet i tillräcklig utsträckning kan anses motsvara det som erbjuds vid lokalt fysiskt tillträde och ger den tillträdande operatören likvärdiga konkurrensmöjligheter på slutkundsmarknaden.

Typskissen Figur 1 nedan illustrerar möjliga tillträdes- och överlämningspunkter för VULA.

Figur 1 Möjliga tillträdes- och överlämningspunkter för VULA

Tillträdes- och överlämningspunkter VULA

1. Tillträde sker genom att nätägare upplåter port i access-switch. Förbindelse till aggregeringsnod, där överlämning till tillträdande operatörs aktiva utrustning sker, tillhandahålls vid behov och möjlighet.
- 2a. Tillträde sker genom att nätägare upplåter port i aggregerings-switch, där även överlämning till tillträdande operatörs aktiva utrustning sker.
- 2b. Tillträde sker genom att nätägare upplåter port i aggregerings-switch. Förbindelse till Meet-me-rum, där överlämning till tillträdande operatörs aktiva utrustning sker, tillhandahålls eventuellt.
3. Tillträde sker genom att nätägare upplåter port i Meet-me-rum, där även överlämning till tillträdande operatörs aktiva utrustning sker.

* I centralort, kommuns huvudnod eller liknande

¹¹ Cullen International, VULA, PTS dnr 23-27637-254.

Den tillträdande operatörens egen aktiva utrustning placeras normalt i närheten av den nod i vilken tillträdet sker; utrustningen kan placeras i samma nod, i en nod högre upp i nätet som tillhör nätägaren eller i den tillträdande operatörens egen nod. VULA är dock inte aktuellt i de fall när såväl tillträde som inplacering av aktiv utrustning för minst två tillträdande operatörer kan ske i den lokala accessnoden. I sådana fall bör [Företaget] kunna tillhandahålla lokalt fysiskt tillträde.

- (b) *[Företaget] ska tillhandahålla en logisk direktförbindelse mellan en överlämnings- eller tillträdespunkt och anslutningspunkten hos slutanvändaren.
Direktförbindelsen ska i största möjliga utsträckning vara transparent*

Transparensen kan i vissa fall behöva begränsas genom att nätägaren tillämpar proportionella skydds- och säkerhetsmekanismer i syfte att säkerställa nätets stabilitet, säkerhet och integritet. Sådana åtgärder kan exempelvis omfatta filtrering eller begränsning av vissa kontroll- och styrprotokoll samt användning av loop-detektering eller motsvarande mekanismer för att förhindra nätstörningar som kan påverka andra operatörer eller slutanvändare. Skydds- och säkerhetsmekanismerna får inte tillämpas på ett sådant sätt att den tillträdande operatörens möjligheter att hantera sina tjänster begränsas mer än vad som är nödvändigt av objektivt godtagbara skäl enligt punkt 4 i skyldigheten.

- (c) *Tillträdet ska realiseras genom en Lager 2-anslutning som överlämnas via ett standardiserat Ethernet-gränssnitt*

En anslutning på aktivt Lager 2 (via Ethernet)¹² möjliggör bland annat att tillträdande operatör själv kan kontrollera IP-adresstilldelning och routing. Detta ger den tillträdande operatören en hög grad av kontroll och flexibilitet.

- (d) *Tillträdet ska realiseras med VLAN enligt nätverksstandarden IEEE 802.1ad (Q-in-Q) eller motsvarande standard. Tillträdet ska i största möjliga utsträckning göra det möjligt för den tillträdande operatören att självständigt hantera logisk separation av trafik*

Nätverksstandarden IEEE 802.1Q stöder virtuella lokala nätverk (VLAN) i Ethernet-nätverk och definierar ett system för VLAN-taggar (*Customer VLAN*, C-VLAN). I kombination med IEEE 802.1ad (Q-in-Q) kan den tillträdande operatören använda egna inre VLAN-taggar inom yttre VLAN-taggar (*Service VLAN*, S-VLAN) från [Företaget]. Detta möjliggör separation av trafikströmmar där den tillträdande

---

¹² Jfr Berecs gemensamma ståndpunkt *Common Position on Layer 2 Wholesale Access Products*, BoR (16) 162, s. 8; Berecs rapport *Common Characteristics of Layer 2 Wholesale Access Products in the European Union*, BoR (15) 133, s. 13.

operatören kan hantera sina egna VLAN utan att påverka [Företagets] VLAN-struktur.¹³

Kravet får även uppfyllas genom en motsvarande standard, om den tillträdande operatören ges en funktionellt likvärdig möjlighet att självständigt hantera logisk separation av trafik.

Eventuella begränsningar av den tillträdande operatörens möjlighet att självständigt hantera logisk separation av trafik får inte gå utöver vad som är nödvändigt av objektivet godtagbara skäl enligt punkt 4 i skyldigheten, exempelvis tekniska hinder relaterade till nätets uppbyggnad och den använda utrustningen.

- (e) *Den tillträdande operatören ska ges en så omfattande teknisk kontroll över användningen av förbindelsen som möjligt, särskilt vad gäller IP-adresstilldelning, routing och kapacitetstilldelning per tjänst*

Den tillträdande operatören ska i största möjliga utsträckning ges kontroll över användningen av förbindelsen utan att vara begränsad av [Företaget]. Detta ger den tillträdande operatören möjlighet att differentiera sitt produktutbud.¹⁴

PTS noterar att Berec rekommenderar att krav ska ställas även på möjlighet till trafikprioritering.¹⁵ Eftersom svenska fibernät generellt har mycket hög kapacitet och saknar flaskhalsar i accessnäten saknas det dock normalt behov av trafikprioritering för VULA.

- (f) *Tillträdet ska ge tillgång till transmissionskapacitet enligt en tjänstekvalitet där kvalitetsparametrar såsom paketförluster, jitter och fördröjning upprätthålls på en stabil nivå över dygnet. En enskild slutanvändares kapacitet ska inte märkbart påverkas av andra slutanvändares användning av nätet*

Kvalitetsparametrar ska inte variera på ett sätt som påverkar slutanvändarens upplevda tjänstekvalitet negativt. Kvalitetsparametrarna ska definieras med specifika gränsvärden, kopplade till av [Företaget] fastställda servicenivågarantier. Mätmetoder ska specificeras för att säkerställa att kvalitetsparametrarna överensstämmer med fastställda krav. Den tillträdande operatören ska få tillgång till en kapacitet som

---

¹³ Jfr Berecs gemensamma ståndpunkt *Common Position on Layer 2 Wholesale Access Products*, BoR (16) 162, s. 9; Berecs rapport *Common Characteristics of Layer 2 Wholesale Access Products in the European Union*, BoR (15) 133, s. 15.

¹⁴ Jfr Berecs gemensamma ståndpunkt *Common Position on Layer 2 Wholesale Access Products*, BoR (16) 162, s. 8–9; Berecs rapport *Common Characteristics of Layer 2 Wholesale Access Products in the European Union*, BoR (15) 133, s. 14–16.

¹⁵ Jfr Berecs gemensamma ståndpunkt *Common Position on Layer 2 Wholesale Access Products*, BoR (16) 162, s. 9; Berecs rapport *Common Characteristics of Layer 2 Wholesale Access Products in the European Union*, BoR (15) 133, s. 15, 32–33.

i praktiken är dimensionerad så att överbokningseffekter inte påverkar tjänstens kvalitet.¹⁶

(g) *[Företaget] ska ge den tillträdande operatören möjlighet att använda och konfigurera egen mediaomvandlare om detta är tekniskt möjligt, och kan därvid ställa upp tekniska specifikationskrav. Om den tillträdande operatören använder [Företagets] eller slutanvändarens mediaomvandlare ska den tillträdande operatören ges tillräcklig kontroll över denna*

För att säkerställa tjänstekvalitet och funktionalitet är det viktigt att den tillträdande operatören ges tillräcklig kontroll över mediaomvandlaren, oavsett vem som äger den. Beroende på de tekniska förutsättningarna i det enskilda fallet kan [Företagets], slutanvändarens eller den tillträdande operatörens mediaomvandlare användas för att säkerställa nödvändig kontroll.

Om den tillträdande operatören vill använda egen mediaomvandlare, vilket kan möjliggöra ytterligare differentiering och utveckling av bredbandstjänster¹⁷, ska [Företaget] tillåta detta om det är tekniskt möjligt. I dessa fall har [Företaget] rätt att kräva att mediaomvandlaren uppfyller [Företagets] tekniska specifikationskrav.

Om [Företagets] eller slutanvändarens mediaomvandlare ska användas ska den tillträdande operatören ges tillräcklig kontroll över den, i syfte att säkerställa tjänstekvalitet och funktionalitet.

(h) *Den tillträdande operatören ska kunna identifiera sina slutanvändare*

[Företaget] ska se till att den tillträdande operatören kan identifiera sina slutanvändare, vilket bland annat möjliggör tillhandahållandet av individuellt anpassade bredbandstjänster. Kundidentifiering är även nödvändig för att den tillträdande operatören ska kunna övervaka respektive kundanslutning i syfte att säkerställa en aktiv tillgänglig tjänst.¹⁸

---

¹⁶ Jfr Berecs gemensamma ståndpunkt *Common Position on Layer 2 Wholesale Access Products*, BoR (16) 162, s. 9; Berecs rapport *Common Characteristics of Layer 2 Wholesale Access Products in the European Union*, BoR (15) 133, s. 14–15.

¹⁷ Jfr Berecs gemensamma ståndpunkt *Common Position on Layer 2 Wholesale Access Products*, BoR (16) 162, s. 8; Berecs rapport *Common Characteristics of Layer 2 Wholesale Access Products in the European Union*, BoR (15) 133, s. 13–14, 28–29.

¹⁸ Jfr Berecs gemensamma ståndpunkt *Common Position on Layer 2 Wholesale Access Products*, BoR (16) 162, s. 9; Berecs rapport *Common Characteristics of Layer 2 Wholesale Access Products in the European Union*, BoR (15) 133, s. 16–17.

- (i) *[Företaget] ska vid varje rimlig begäran tillhandahålla en passiv förbindelse mellan tillträdespunkten i accessnoden och den överlämningspunkt i nätet där den tillträdande operatören inplacerar sin aktiva utrustning*

Vid tillträde i en accessnod med överlämning i en nod högre upp i nätet (motsvarande det som PTS benämner aggregeringsnod, se punkt 1 i Figur 1 ovan), är det nödvändigt att den tillträdande operatören får tillgång till en förbindelse mellan dessa punkter. Annars får tillträdesskyldigheten inte avsedd verkan. Ofta kan [Företaget] vara ensamt om att kunna erbjuda en sådan förbindelse.

För att VULA ska utgöra en effektiv form av tillträde till fiberaccessnät är det därför nödvändigt att ålägga [Företaget] en skyldighet att tillhandahålla en passiv förbindelse mellan den tillträdespunkt i accessnoden och den överlämningspunkt högre upp i nätet där den tillträdande operatören inplacerar sin aktiva utrustning. [Företaget] ska tillgodose varje rimlig begäran om sådan passiv förbindelse.

PTS bedömer att det inte utgör ett hinder för [Företaget] att tillhandahålla förbindelsen, även om noden där den tillträdande operatörens aktiva utrustning är inplacerad ägs och kontrolleras av en annan operatör.

- (j) *[Företaget] ska möjliggöra att tillträdande operatörer i rimlig omfattning kan dra in ledning för anslutning till [Företagets] aktiva utrustning i berörd produktionslokal*

Den tillträdande operatören kan använda en egen produktionslokal för inplacering av aktiv utrustning. I dessa fall behöver den tillträdande operatören ges möjlighet att koppla samman sin egen aktiva utrustning med [Företagets] aktiva utrustning i den produktionslokal där tillträdet sker.

För att VULA ska utgöra en effektiv form av tillträde till fibernät är det därför nödvändigt att [Företaget] åläggs en skyldighet att tillåta indragning av annan operatörs ledning till [Företagets] aktiva utrustning i berörd produktionslokal.

[Företaget] ska därför tillmötesgå varje rimlig begäran om indragning av sådan ledning.

4.1.3.3 Särskilt om rimlig begäran om tillträde

Det följer av tillträdesskyldigheten att lokalt fysiskt tillträde eller VULA ska lämnas vid varje rimlig begäran. För att förutsägbarhet och tydlighet ska uppnås finns det därför skäl att i aktuell skyldighet föreskriva vissa generella kriterier för när en begäran är att betrakta som rimlig.

[Företaget] får bara neka en begäran om tillträde om det finns objektivt godtagbara skäl och måste alltid motivera varför det inte är möjligt att gå en begäran till mötes. Härigenom begränsas [Företagets] möjligheter att förhindra tillträdande operatörer

från att effektivt konkurrera på slutkundsmarknaden genom att utan närmare motivering avslå en begäran om tillträde eller hänvisa tillträdande operatörer till [Företagets] kommunikationsoperatörslösning. PTS bedömer att det finns anledning att i skyldigheten om tillträde på detta sätt tydliggöra att [Företaget] som huvudregel ska bevilja tillträde, och att det är [Företaget] som, för att kunna neka tillträde, måste ange vilka objektiva skäl som motiverar ett avslag av begäran.

Det kan i ett enskilt fall finnas objektiva godtagbara skäl att inte medge leverans av lokalt tillträde när:

- det finns tekniska eller rättsliga hinder för att genomföra tillträdet
- det finns en risk för att [Företagets] nät, dess användare eller något allmänt intresse av särskild betydelse skadas
- det finns en risk för att nätets drift äventyras
- [Företaget] har fått otillräckliga uppgifter från den tillträdande operatören som är nödvändiga för tillträdet och som den tillträdande operatören har tillgång till
- det skulle utgöra ett intrång i tredje parts rättigheter
- det föreligger andra förhållanden som gör att det är oskäligt att tillhandahålla tillträdet.

Om [Företaget] avser att avslå en operatörs begäran om tillträde, ska företaget utan dröjsmål skriftligen upplysa operatören om detta. [Företaget] ska också ange skälen till att begäran inte kan tillmötesgå och lämna sådan information att den tillträdande operatören kan avgöra om denne kan vidta åtgärder för att tillträde ska kunna tillhandahållas. Det åligger [Företaget] att visa att samtliga rimliga möjligheter att tillgodose en begäran är uttömda.

4.1.3.4 Begreppet "tillträde enligt detta beslut"

Begreppet "tillträde enligt detta beslut" avser tillträde till fiberaccessnät, tillträde till samlokalisering och tillhörande faciliteter, tillträde till backhaul-förbindelse, operatörsbyte, tillträde till stödsystem och tillgång till information enligt skyldigheterna 1–6.

4.2 Skyldighet att tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter

1. [Företaget] ska, för att möjliggöra fysiskt eller virtuellt tillträde till fiberaccessnät, vid varje rimlig begäran från en tillträdande operatör tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter enligt punkterna 2–4.
2. [Företaget] ska möjliggöra inplacering och anslutning av tillträdande operatörers utrustning genom att erbjuda:
  - a. tillträde till och plats i berörda produktionslokaler
  - b. gemensamt nyttjande av tillhörande faciliteter, till exempel kraft, kyla och ventilation
  - c. tillträde till ledning
  - d. tillträde till annat som krävs för att den tillträdande operatören ska kunna realisera tillträde enligt detta beslut på ett effektivt sätt.
3. Vid fysiskt tillträde till fiberaccessnät, ska [Företaget] möjliggöra att samlokaliserade operatörer i rimlig omfattning kan dra in ledning för anslutning till samlokaliserad utrustning för backhaul-ändamål.
4. Om [Företaget] avvecklar en produktionslokal ska berörda samlokaliserade operatörer ges möjlighet att flytta till de produktionslokaler där [Företaget] avser att ansluta sin aktiva utrustning.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

4.2.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

Enligt 5 kap. 16 § p. 6 LEK får en SMP-operatör åläggas att erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande faciliteter.

Som beskrivits i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 8.4.1.1, avser ”tillhörande facilitet” enligt 1 kap. 7 § LEK en anordning, funktion eller något annat som har samband med ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst och som möjliggör, stöder eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via det nätet eller den tjänsten.

En skyldighet för [Företaget] att tillhandahålla lokalt fysiskt tillträde eller VULA till fibernät som ansluter enfamiljshus är inte ändamålsenlig om inte övriga delar som behövs för att kunna använda tillträdet på ett effektivt sätt också omfattas av en skyldighet. För de tillträdande operatörerna är tillträde till vissa tillhörande faciliteter en förutsättning för att kunna erbjuda slutkundstjänster till konkurrenskraftiga villkor.

De tillhörande faciliteter som främst anses vara nödvändiga vid lokalt fysiskt tillträde är samlokalisering i [Företagets] produktionslokaler och andra möjligheter till gemensamt nyttjande av tillhörande faciliteter, till exempel tillgång till kraft, kyla och ventilation. Tillträdande operatörer ansluter vid lokalt fysiskt tillträde egen aktiv utrustning till fiberaccessnätet och denna utrustning behöver placeras i anslutning till tillträdespunkten.

[Företaget] har som ägare av fiberaccessnät egna produktionslokaler där placering av aktiv utrustning och sammankoppling av olika förbindelser kan ske. Det är inte ekonomiskt hållbart att tillträdande operatörer i motsvarande utsträckning som [Företaget] anlägger egna produktionslokaler för placering av aktiv utrustning.

Även vid VULA behöver den tillträdande operatören placera egen aktiv utrustning i en nod. Till skillnad från lokalt fysiskt tillträde innebär VULA att nätägaren upplåter en port i sin switch till den tillträdande operatören, antingen i den lokala accessnoden eller i en nod högre upp i nätet. Därmed krävs inte nödvändigtvis att den aktiva utrustningen placeras i samma nod som tillträdet sker.

Om den tillträdande operatören inte placerar sin aktiva utrustning i en egen nod, men inplacering är möjlig i den nod där tillträdet sker eller i en nod högre upp i nätet som ägs av [Företaget], är det en effektiv lösning att den tillträdande operatören får samlokalisera i den aktuella noden.

VULA med såväl tillträde som inplacering av aktiv utrustning i den lokala accessnoden blir i regel dock inte aktuellt, eftersom [Företaget] i sådana fall i stället bör kunna tillhandahålla lokalt fysiskt tillträde.

För att VULA ska utgöra en effektiv form av tillträde till fibernät är det därför nödvändigt att ålägga [Företaget] en skyldighet att tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter.

En vägran från [Företaget] att erbjuda samlokalisering och annat gemensamt nyttjande av tillhörande faciliteter skulle riskera att medföra att tillträdesskyldigheten blir mindre effektiv och leda till etableringshinder som kan minska nyttan med regleringen. Konkurrensen skulle därmed riskera att hindras eller snedvridas till skada för slutanvändarna.

En mindre ingripande åtgärd, där [Företaget] endast skulle bli skyldigt att tillhandahålla tillträde till fiberaccessnät till enfamiljshus, utan samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter, skulle medföra onödiga investeringskostnader för tillträdande operatörer. Kostnaderna skulle minska möjligheterna för tillträdande operatörer att konkurrera effektivt på slutkundsmarknaden. En sådan mindre restriktiv åtgärd, dvs. tillträde till accessnätet utan samlokalisering, utgör därför inte ett lämpligt alternativ för att uppnå målsättningen om effektiv konkurrens.

Vad gäller avvägningen mellan det intrång som en skyldighet för [Företaget] att tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter innebär, och vinsterna för konkurrensen på slutkundsmarknaden, bedömer PTS att ett åläggande av den aktuella skyldigheten inte är omotiverat inskränkande för [Företaget].

Därutöver blir inskränkningen i egendomsskyddet mildrad, dels eftersom [Företaget] har rätt att få ersättning för tillhandahållande av samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter, dels eftersom företaget har möjlighet att avslå en begäran om ett sådant tillträde i det fall det vore orimligt att tillhandahålla det.

Mot denna bakgrund gör PTS bedömningen att det är såväl nödvändigt som proportionellt att ålägga [Företaget] aktuell skyldighet att tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter.

PTS anser vidare att de fördelar som skyldigheten medför för konkurrensen och slutanvändarna uppväger det intrång i [Företagets] äganderätt och verksamhet som skyldigheten medför, och att det inte finns något mindre ingripande alternativ för att uppnå ändamålet med förhandsregleringen och de positiva effekterna på konkurrensen i detta avseende.

4.2.2 Omfattning av skyldigheten

4.2.2.1 Anslutning av tillträdande operatörers utrustning

Samlokaliseringsskyldigheten omfattar tillträde till och plats i [Företagets] produktionslokaler, inklusive gemensamt nyttjande av tillhörande faciliteter, till exempel tillgång till kraft, kyla och ventilation. Tillträdet omfattar även tillträde till ledning samt tillträde till annat som krävs för att den tillträdande operatören ska kunna realisera tillträde enligt detta beslut på ett effektivt sätt.

Skyldigheten innebär att de tillträdande operatörerna måste kunna placera aktiv utrustning i [Företagets] produktionslokaler för att ansluta sig till fiberaccessnätet i fråga. [Företaget] måste också ge samlokaliserade operatörer möjlighet att montera ned sin utrustning.

En samlokaliserad operatör som fått tillträde till [Företagets] produktionslokal ska kunna använda sin del av lokalen på ett sätt som möjliggör en så kostnadseffektiv produktion av tjänster som möjligt. För detta krävs att operatörer som samlokaliserar i samma produktionslokal ges möjlighet att installera nödvändig utrustning och ledningar i [Företagets] produktionsutrymme. Därutöver behöver de samlokaliserade operatörerna kunna dela på förbindelser och få möjlighet att sammankoppla sin utrustning i samlokaliseringsutrymmet.

[Företaget] får endast neka begäran om samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter om företaget kan visa att det föreligger objektivt godtagbara skäl för detta (se vidare avsnitt 4.1.3.3 ovan). Att [Företaget] reserverar utrymme för samlokalisering för att senare kunna inplacera egen utrustning, utgör inte ett objektivt godtagbart skäl att neka andra operatörer samlokalisering.¹⁹

4.2.2.2 Indragning av ledning för backhaul-ändamål

PTS bedömer att [Företaget] ska åläggas en skyldighet att, vid fysiskt tillträde till fiberaccessnät, möjliggöra att samlokaliserade operatörer i rimlig omfattning kan dra in ledning för anslutning till samlokaliserad utrustning i [Företagets] produktionslokaler, när detta sker för backhaul-ändamål.

Enligt PTS bedömning är en sådan skyldighet en lämplig åtgärd dels för att främja effektiv konkurrens, dels för att främja nätinvesteringar. Det är till fördel för både investeringsklimatet och konkurrensen på grossistmarknaden om andra operatörer än [Företaget] kan tillhandahålla backhaul-förbindelse från [Företagets] produktionslokaler, när det finns förutsättningar för detta. Samlokaliserade operatörer ska därmed ha möjlighet att ansluta en egen backhaul-förbindelse eller en backhaul-förbindelse från någon annan nätägare än [Företaget].

Skyldigheten att möjliggöra indragning av samlokaliserade operatörers eller andra nätägars ledningar för backhaul-ändamål är, enligt PTS bedömning, inte särskilt betungande för [Företaget]. [Företaget] ska göra det möjligt, dvs. medverka till och inte förhindra, att den samlokaliserade operatören kan ansluta sin utrustning till en backhaul-förbindelse som [Företaget] inte kontrollerar.

---

¹⁹ Jfr PTS beslut den 24 maj 2005 om föreläggande mot TeliaSonera gällande samlokalisering i telestation, dnr 04-14965.

4.2.2.3 Samlokalisering i annan produktionslokal

Om [Företaget] avvecklar en produktionslokal kan det innebära att de samlokaliserade operatörerna inte längre kan tillhandahålla bredbandstjänster till slutanvändare i den aktuella produktionslokalens upptagningsområde. För att förhindra avbrott i leveranser av bredbandstjänster till befintliga slutanvändare måste [Företaget] ge de samlokaliserade operatörerna möjlighet att samlokalisera i en annan produktionslokal, förutsatt att [Företaget] avser att använda en annan produktionslokal för sin egen aktiva utrustning. PTS anser därför att det är lämpligt att de samlokaliserade operatörerna får samlokalisera sig i den produktionslokal där [Företaget] avser att ansluta sin aktiva utrustning.

4.3 Skyldighet att tillhandahålla backhaul-förbindelse

1. [Företaget] ska, för att möjliggöra fysiskt tillträde till fiberaccessnät, vid varje rimlig begäran från en tillträdande operatör tillhandahålla tillträde till en backhaul-förbindelse.
2. [Företaget] ska tillhandahålla backhaul-förbindelsen i första hand genom svartfiber och i andra hand genom optisk våglängd eller digital förbindelsekapacitet.
3. Backhaul-förbindelsen ska sträcka sig från den tillträdande operatörens samlokaliserade utrustning till en punkt inom en radie av högst 50 km där avlämning för transport till den tillträdande operatörens eget nät kan ske.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

4.3.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

Enligt 5 kap. 16 § LEK får en SMP-operatör åläggas en skyldighet att tillhandahålla tillträde till nät och tillhörande faciliteter i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan bland annat avse att SMP-operatören ska ge någon annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande faciliteter.

Med backhaul-förbindelse avses den förbindelse som sammanbinder den samlokaliserade operatörens utrustning i [Företagets] produktionslokal med operatörens tjänstenät.

[Företaget] har i störst utsträckning backhaul-förbindelser från de produktionslokaler som kan bli föremål för samlokalisering enligt detta beslut. För en operatör som bedriver verksamhet på slutkundsmarknaden för fasta bredbandstjänster baserat på lokalt fysiskt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus kan det vara nödvändigt att samlokalisera i ett stort antal produktionslokaler. I den mån [Företaget] har tillgång till backhaul-förbindelser är det en effektiv lösning att tillträdande operatörer får tillträde till dessa, snarare än att i varje enskilt fall anlägga egen backhaul.

Syftet med att ålägga [Företaget] en skyldighet att tillhandahålla tillträde till backhaul-förbindelser är bland annat att skapa förutsättningar för tillträdande operatörer att på ett effektivt sätt kunna etablera sig och konkurrera på slutkundsmarknaden. Tillträdande operatörer som köper lokalt fysiskt tillträde av [Företaget] och samlokaliserar i [Företagets] produktionslokaler måste antingen själva anlägga parallell fiber för backhaul-förbindelser från samtliga dessa produktionslokaler eller hyra sådana förbindelser.

Den aktuella skyldigheten ger därmed de tillträdande operatörerna ökad flexibilitet genom att möjliggöra ett val mellan dessa alternativ. Det bedöms dock inte vara ekonomiskt hållbart för tillträdande operatörer att i hög utsträckning själva anlägga backhaul-förbindelser. En vägran från [Företaget] att tillhandahålla backhaul-förbindelser till samlokaliserade operatörer kan därför riskera att göra tillträdesskyldigheten verkningslös.

Att säkerställa tillgång till effektiva backhaul-lösningar har även lyfts fram av Berec²⁰, vars rekommendationer PTS ska beakta. Berec har framhållit att regleringsmyndigheterna, inom ramen för regleringen av accessnätmarknaderna, bör se till att det finns möjlighet till sådana lösningar.²¹

Behovet av att säkerställa tillgång till backhaul-förbindelser har även behandlats i domstol. Kammarrätten i Stockholm har prövat om en sådan skyldighet ska anses vara proportionell och uttalat att en skyldighet om att ge tillträde till backhaul-förbindelse, på en marknad för tillträde till nätinфраstruktur, är nödvändig och rimlig för att tillträdande operatörer ska kunna erbjuda slutkundstjänster på konkurrenskraftiga villkor, och därmed förenlig med kravet på proportionalitet i LEK.²² Enligt PTS uppfattning har det inte skett några kommersiella eller tekniska förändringar som föranleder myndigheten att göra en annan bedömning.

---

²⁰ Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation.

²¹ Se Berecs gemensamma ståndpunkt *Common Position on best practice in remedies on the market for wholesale (physical) network infrastructure access (including shared or fully unbundled access) at a fixed location imposed as a consequence of a position of significant market power in the relevant market*, BoR (12) 127, s. 7.

²² Kammarrätten i Stockholm, mål nr 1724-13, deldom den 24 februari 2014, s. 29.

PTS anser mot denna bakgrund att det måste säkerställas att samlokaliserade operatörer kan erhålla backhaul-förbindelse från [Företaget], i den utsträckning sådan finns tillgänglig. I annat fall kan inte skyldigheten om fysiskt tillträde till fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus få avsedd verkan. En skyldighet om att [Företaget] ska ge tillträde till backhaul-förbindelser är därmed nödvändig och proportionell för att främja hållbar konkurrens.

PTS finner att möjligheterna att effektivt realisera lokalt fysiskt tillträde som möjliggörs genom den aktuella skyldigheten, överväger det intrång i [Företagets] verksamhet som skyldigheten medför. Skyldigheten kan inte utformas på ett mindre ingripande sätt för att på ett motsvarande sätt tillgodose syftet med regleringen.

4.3.2 Omfattning av skyldigheten

Skyldigheten innebär att [Företaget], för att möjliggöra fysiskt tillträde till fiberaccessnät, ska tillgodose varje rimlig begäran om tillträde till backhaul-förbindelse, genom att i första hand tillhandahålla tillträde till svartfiber. Om [Företaget] inte har möjlighet att tillhandahålla en sådan passiv fiberförbindelse, ska tillträdet i stället realiseras genom tillhandahållande av optisk våglängd eller digital förbindelsekapacitet. Skyldigheten gäller [Företagets] befintliga fiberförbindelser.

En rimlig begäran om tillträde till backhaul-förbindelse bör endast innefatta förbindelselängder som ger den samlokaliserade operatören möjlighet att nå det egna tjänstenätet. Enligt PTS bedömning är förbindelselängder som är upp till högst 50 km så pass långa att den samlokaliserade operatören kan nå det egna eller alternativa leverantörers tjänstenät, men samtidigt så korta att regenerering av den optiska signalen inte är nödvändig. Det är lämpligt att backhaul-förbindelser i form av optisk våglängd eller digital förbindelsekapacitet omfattas av samma längdbegränsning.

PTS gör bedömningen att 50 km är en lämplig högsta förbindelselängd. En rimlig begäran om tillträde till backhaul-förbindelser innefattar därför tillträde till en förbindelse från den tillträdande operatörens samlokaliserade utrustning till en punkt inom en radie av högst 50 km där avlämning för transport till operatörens eget nät kan ske.

4.4 Skyldighet att tillhandahålla operatörsbyte

1. [Företaget] ska vid varje rimlig begäran från en tillträdande operatör tillhandahålla operatörsbyte.
2. [Företaget] ska möjliggöra att operatörsbyte kan ske utan dröjsmål för slutanvändaren och utan att den tillträdande operatörens relation till slutanvändaren i övrigt påverkas.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

4.4.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

Operatörsbyte är en tjänst som möjliggör, stöder eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster enligt 5 kap. 16 § första stycket p. 9 LEK.

För att konkurrensen på slutkundsmarknaden ska fungera krävs att slutanvändarna har möjlighet att byta operatör på ett effektivt sätt. Om slutanvändarna får minskade incitament att byta operatör på grund av att en SMP-operatör försvårar operatörsbyten, kan detta i förlängningen leda till en försämrad konkurrenskraft för operatörer som köper tillträde till fiberaccessnät samt ett försämrat utbud för slutanvändarna.

Utan skyldigheten att tillhandahålla operatörsbyte finns en risk att [Företaget] i egenskap av nätägare skulle försvåra sådana byten. Detta kan exempelvis ske genom att en anslutning tillgängliggörs på ett sådant sätt att ett eventuellt operatörsbyte kräver onödigt omfattande arbete. Det kan också ske med sådan fördröjning som skapar onödigt långa avbrott i slutanvändarens tjänsteleverans, vilket i sin tur kan minska slutanvändarnas vilja att byta operatör. PTS anser därför att det finns skäl att ålägga [Företaget] en skyldighet om att vid varje rimlig begäran tillhandahålla operatörsbyten för att skapa förutsättningar för effektiv konkurrens på slutkundsmarknaden.

PTS bedömer att behovet av skyldigheten om operatörsbyte uppväger det intrång i [Företagets] verksamhet som skyldigheten ger upphov till, och att det inte finns något mindre ingripande alternativ för att uppnå ändamålet i detta avseende. PTS anser därför att det är nödvändigt och proportionellt att ålägga [Företaget] denna skyldighet.

4.4.2 Omfattning av skyldigheten

För att den aktuella skyldigheten ska uppfylla sitt syfte är det nödvändigt att [Företaget] genomför operatörsbyten utan att det i samband med bytet uppstår dröjsmål för slutanvändaren samt att operatörsbytet inte påverkar den tillträdande operatörens relation till slutanvändaren i övrigt.

Skyldigheten att tillhandahålla operatörbyten utan dröjsmål innebär att [Företaget] inte får tillämpa rutiner eller ställa krav på tillträdande och frånträdande operatörer som skulle kunna förhindra ett snabbt och effektivt operatörsbyte.

PTS anser att [Företaget] som huvudregel ska genomföra operatörsbyte omgående så snart en begäran kommit in. Vid bedömningen av vad som utgör ett operatörsbyte utan dröjsmål kan ledning hämtas från 7 kap. 18 § LEK, som riktar sig till tjänsteleverantörer. Enligt denna bestämmelse ska den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst se till att en slutanvändare kan byta tillhandahållare utan avbrott i tjänsten i den utsträckning det är tekniskt genomförbart, samt att avbrott i tjänsten under bytet inte får överstiga en arbetsdag.²³

Enligt 7 kap. 13 § LEK får den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster i avtal med en konsument inte ställa upp villkor som innebär att uppsägningstiden för konsumenten är längre än en månad.²⁴ PTS bedömer därför att det inom ramen för skyldighetsbeslutets krav på operatörsbyten utan dröjsmål är möjligt att ta hänsyn till uppsägningstider på upp till en månad för konsumenttjänster.²⁵

För att förhindra onödig nedkoppling av bredbandstjänster till slutkunden, till följd av exempelvis oetiska försäljningsmetoder, anser PTS att [Företaget] vid operatörsbyte får ställa krav på att den tillträdande operatören ska uppvisa någon form av underlag, exempelvis ett avtal med slutkunden och en vilja från slutkunden att genomföra ett operatörsbyte på den aktuella förbindelsen. Ett annat krav kan vara att den tillträdande operatören vid lokalt fysiskt tillträde har vidtagit de förberedelser som krävs för att kunna koppla in den aktuella fiberförbindelsen i sin aktiva utrustning. Kraven får dock inte innebära att [Företaget] ställer krav på att den tillträdande

²³ Se även 3 § andra stycket i PTS föreskrifter och allmänna råd (PTSFS 2022:5) om byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst av den 27 maj 2022. Där framgår det bland annat att vid byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst enligt 7 kap. 18 § LEK, ska tillhandahållarna – både den mottagande och den överlämnande – inte försena eller missbruka bytesförfarandet.

²⁴ I lagens förarbeten motiverar regeringen bestämmelsen bland annat med att en förkortad uppsägningstid kan öka konkurrensen något. Regeringen uttalar vidare att det, för att konsumenterna ska få största möjliga nytta av den snabba teknik- och marknadsutvecklingen, behöver bli lättare och gå snabbare att välja och byta abonnemang för bland annat bredband. Se prop. 2013/14:79, *Lätt byte – enklare att välja ny leverantör av elektroniska kommunikationstjänster*, s. 13 och 15.

²⁵ Jfr PTS beslut om underrättelse den 30 mars 2017, dnr 16-7334-14.

operatören måste visa fullmakt från den frånträdande operatören om att operatörsbyte ska ske. Detta eftersom operatörsbytet då skulle bli beroende av frivillig medverkan från den frånträdande operatören.²⁶

4.5 Skyldighet att tillhandahålla stödsystem

1. [Företaget] ska, för att möjliggöra tillträde enligt detta beslut, tillhandahålla tillträde till effektiva stödsystem för beställning, leverans, underhåll, felavhjälpning, support och fakturering.

Stödsystemen ska innehålla sådana affärsrelaterade funktioner och administrativa rutiner, som behövs för att tillträdande operatörer ska kunna använda stödsystemen på ett kostnadseffektivt sätt i relation till såväl [Företaget] som slutanvändare.

2. [Företaget] ska tillhandahålla en sökfunktion där de tillträdande operatörerna kan få information om förbindelsenummer, i kombination med adressuppgifter, för att säkerställa effektiva tillträden och operatörsbyten. Sökfunktionen ska fungera oavsett vilken av de ovanstående informationsindikatorerna som den tillträdande operatören har tillgång till.
3. [Företaget] ska tillgodose tillträdande operatörers behov av korrekt information i stödsystemen och hålla den information som [Företaget] ansvarar för uppdaterad.

[Företaget] ska även, vid rimlig begäran från en tillträdande operatör, genomföra nödvändiga uppdateringar och ändringar av informationen.

4. [Företaget] ska tillhandahålla tillträdande operatörer all den information som behövs för att de ska kunna använda [Företagets] stödsystem på ett kostnadseffektivt sätt och vid behov utveckla eller anpassa sina egna stödsystem och interna rutiner.
5. Vid avbrott eller fel i stödsystemen ska [Företaget] utan dröjsmål vidta de åtgärder som behövs för effektiv hantering av tillträde enligt detta beslut.

---

²⁶ PTS beslut om föreläggande den 28 juni 2018, dnr 16-7334-46.

6. Om [Företaget] planerar att genomföra ändringar i stödsystemen som kan innebära större anpassningar av de tillträdande operatörernas egna stödsystem, ska [Företaget] informera berörda operatörer i rimlig tid innan ändringarna genomförs.

Innan sådana ändringar genomförs ska [Företaget] också ge tillträdande operatörer tillgång till nödvändig information och tillräcklig tid för att genomföra nödvändiga verksamhets- och systemanpassningar.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

4.5.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

Enligt 5 kap. 16 § första stycket p. 5, 8 och 9 LEK får en SMP-operatör förpliktas att bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckelteknik som är nödvändig för interoperabilitet mellan tjänster. SMP-operatören får vidare förpliktas att erbjuda tillträde till driftstödssystem eller liknande programsystem som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster samt erbjuda tillträde till sådana tjänster som möjliggör, stöder eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster. Beslut om skyldigheter får enligt 5 kap. 16 § andra stycket LEK förenas med de villkor som behövs för att säkerställa normal nätdrift.

Det är alltså möjligt att ålägga [Företaget] en skyldighet att tillhandahålla tillträde till stödsystem samt att föreskriva på vilka villkor detta ska ske.

Skyldigheten att tillhandahålla effektiva stödsystem syftar till att tillträdande operatörer ska kunna tillgodogöra sig tillträde till fiberaccessnät och tillhörande faciliteter.

En avsaknad av effektiva stödsystem innebär att tillträdande operatörers hantering av tillträde kan antas försvåras och fördyras i sådan omfattning att det blir mindre kommersiellt intressant att tillhandahålla bredbandstjänster till slutanvändarna via tillträde till [Företagets] fiberaccessnät.

Om tillträdande operatörer inte har tillgång till effektiva stödsystem innebär det dessutom en konkurrensnackdel för dem, eftersom deras möjlighet att tillhandahålla bredbandstjänster till slutanvändare med hög tillförlitlighet och funktionalitet då kan försämrats. Slut användarnas möjlighet och incitament att byta tjänsteleverantör kan försämrats om det inte finns effektiva rutiner och processer för beställning och leverans hos nätägaren. Detta kan i sin tur kan påverka förutsättningarna för effektiv konkurrens på slutkundsmarknaden.

PTS bedömer därför att det är nödvändigt och proportionellt att ålägga [Företaget] en skyldighet att tillhandahålla stödsystem med vissa krav på funktionalitet och service.

PTS gör sammantaget bedömningen att denna skyldighet behövs för att kunna använda tillträde enligt detta beslut på ett effektivt sätt. PTS bedömer också att det inte är möjligt att utforma skyldigheten på ett mindre ingripande sätt för att uppnå ändamålet med förhandsregleringen och LEK om en hållbar konkurrenssituation samt att behovet av skyldigheten uppväger det intrång i [Företagets] verksamhet som skyldigheten ger upphov till.

4.5.2 Omfattning av skyldigheten

4.5.2.1 [Företagets] stödsystem ska vara effektiva

Med stödsystem avses i detta beslut de system, processer och rutiner som [Företaget] använder för att hantera beställning, leverans, underhåll, felavhjälpning, support och fakturering av tillträde enligt detta beslut.

För att underlätta de tillträdande operatörernas användning av [Företagets] stödsystem är det nödvändigt att stödsystemen är effektiva. Stödsystemen ska därför innehålla sådana affärsrelaterade funktioner och administrativa rutiner som behövs för att de tillträdande operatörerna ska kunna tillgodogöra sig tillträde till [Företagets] fiberaccessnät för att producera bredbandstjänster på ett kostnadseffektivt sätt.

Stödsystemen kan vara helt eller delvis automatiserade, men kan även bestå av manuella processer eller rutiner. Skyldigheten att tillhandahålla stödsystem innebär inte krav på en viss teknisk utformning eller grad av automatisering, utan stödsystemen ska vara ändamålsenliga för att möjliggöra tillträde enligt detta beslut på ett effektivt sätt.

4.5.2.2 [Företaget] ska tillhandahålla sökfunktion som underlättar tillträde och operatörsbyte

För att underlätta effektiva tillträden och operatörsbyten är det nödvändigt att tillträdande operatörer ges möjlighet att identifiera och matcha förbindelser. [Företaget] ska därför tillhandahålla en sökfunktion genom sitt stödsystem som möjliggör sökning på förbindelsenummer, i kombination med adressuppgifter (inklusive lägenhetsnummer). Sökfunktionen ska fungera oavsett vilken av de ovanstående informationsindikatorerna som grossistkunden har tillgång till.

4.5.2.3 [Företaget] ska tillgodose de tillträdande operatörernas behov av uppdaterad information i stödsystemen

För att grossistkunderna ska få tillgång till uppdaterad information om exempelvis tillgängliga anslutningar för att kunna planera och använda tillträde enligt detta beslut på ett effektivt sätt, är det nödvändigt att [Företaget] säkerställer att informationen i stödsystemen är korrekt. [Företaget] ska därför vara skyldigt att hålla den information som företaget ansvarar för i stödsystemen uppdaterad.

För att informationshanteringen ska fungera effektivt är det också nödvändigt att grossistkunderna har möjlighet att begära uppdateringar av viss information i [Företagets] stödsystem, exempelvis information om adresser till de slutanvändare som grossistkunderna säljer bredbandstjänster till. Grossistkunderna bör i detta avseende ha möjlighet att begära nödvändiga uppdateringar och ändringar av informationen i stödsystemen, som [Företaget] ska genomföra förutsatt att begäran är rimlig.

4.5.2.4 [Företaget] ska tillgängliggöra nödvändig information om stödsystemen

Det är vidare nödvändigt att [Företaget] tillhandahåller information om sina stödsystem i form av dokumentation, manualer, programvaruspecifikationer och liknande beskrivningar för att grossistkunder ska kunna använda systemen på ett kostnadseffektivt sätt. Informationen ska ge grossistkunderna möjlighet att exempelvis utbilda sin personal, ta fram interna rutiner och vid behov utveckla eller anpassa sina egna stödsystem för att kunna tillgodogöra sig tillträde enligt detta beslut på ett effektivt sätt.

4.5.2.5 [Företaget] ska ha en beredskap för att åtgärda fel och avbrott i stödsystemen

Fel eller avbrott i [Företagets] stödsystem kan innebära att tillträdande operatörer inte kan tillgodogöra sig tillträde till [Företagets] fiberaccessnät enligt detta beslut. För att förhindra detta ska [Företaget] ha en beredskap för att utan dröjsmål vidta åtgärder som är nödvändiga för att grossistkunderna fortfarande ska kunna få tillträde till fiberaccessnäten och tillhörande faciliteter i så stor utsträckning som möjligt.

4.5.2.6 [Företaget] ska informera de tillträdande operatörerna vid ändringar i stödsystemen

Ändringar i stödsystemen kan i vissa fall påverka de tillträdande operatörernas produktion och leverans av bredbandstjänster samt medföra kostnader eller andra olägenheter för dessa operatörer.

Om [Företaget] planerar att genomföra ändringar i stödsystemen som kan leda till större anpassningar av de tillträdande operatörernas egna stödsystem ska

[Företaget] därför informera dem i rimlig tid innan ändringarna genomförs för att undvika påverkan på produktionen och leveransen av bredbandstjänster.

Vad som utgör rimlig tid bör bedömas med hänsyn till ändringarnas art och omfattning samt i vilken utsträckning de tillträdande operatörernas stödsystem påverkas. Informationen ska i vart fall lämnas i sådan tid att de tillträdande operatörerna ges reell möjlighet att vidta nödvändiga åtgärder för att anpassa sina stödsystem.

När [Företaget] föreslagit ändringar är det enligt PTS bedömning också nödvändigt att de tillträdande operatörerna ges tillräckligt mycket information och tid för att kunna genomföra nödvändiga verksamhets- och systemanpassningar.

4.6 Skyldighet att tillhandahålla information

1. [Företaget] ska på begäran av tillträdande operatörer utan dröjsmål tillhandahålla information som operatörerna behöver för tillträde enligt detta beslut.

[Företaget] ska åtminstone tillhandahålla information om:

- a. adresser för tillträdes-, överlämnings- och anslutningspunkterna, samt uppgifter om förbindelsernas längd
  - b. vilka befintliga förbindelser som är tillgängliga för tillträde
  - c. produktionslokaler innefattande tillgängligt utrymme, tillgänglig kapacitet och uppgift om eventuella etablerings- och samlokaliseringshinder
  - d. nyanlagd fiber till slutkundsadresser vid den tidpunkt då [Företaget] lämnat en beställningsbekräftelse på en godkänd order eller motsvarande, inklusive information om slutkundsadresser som beställt fiberanslutning men där leverans av fiberanslutning ännu inte har skett.
2. [Företaget] ska även tillhandahålla information till befintliga grossistkunder avseende planerat underhåll, driftstörningar och fel samt förändringar i befintliga nät.

[Företaget] ska informera om planerade nätförändringar som kan påverka befintliga grossistkunders tekniska utrustning som behövs för att realisera tillträde enligt detta beslut i rimlig tid innan förändringen ska genomföras.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

4.6.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

PTS möjlighet att ålägga en SMP-operatör att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande faciliteter är relativt vid. Mot denna bakgrund finns det enligt PTS skäl att med stöd av 5 kap. 16 § LEK ålägga [Företaget] en skyldighet att tillhandahålla sådan information som behövs för att det ska vara möjligt för andra operatörer att tillgodogöra sig sådant tillträde.

Skyldigheten att tillhandahålla information är viktig och nödvändig eftersom den ger tillträdande operatörer möjligheter att tillgodogöra sig tillträde enligt detta beslut på ett effektivt sätt. Dessutom bidrar skyldigheten till en ökad förutsägbarhet för de tillträdande operatörerna. Till exempel måste tillträdande operatörer kunna planera sin verksamhet vad gäller investeringar. En tillträdande operatör kan vara i behov av information för att kunna avgöra om det är möjligt att uppnå tillräcklig lönsamhet för att etablera sig i ett område. En skyldighet för [Företaget] att tillhandahålla specificerad information underlättar också avtalsförhandlingar om tillträde mellan parterna, vilket möjliggör att tillträden till [Företagets] nät kan ske så smidigt som möjligt.

Beslutet att ålägga [Företaget] den aktuella skyldigheten är ägnat att tillgodose ändamålet med förhandsregleringen och LEK om att uppnå en hållbar konkurrenssituation. Det intrång i [Företagets] verksamhet som den aktuella skyldigheten medför uppvägs av tillträdande operatörers behov av all nödvändig information som gör att de kan konkurrera effektivt på slutkundsmarknaden. PTS finner därför att fördelarna för konkurrensen och slutanvändarna uppväger det intrång i [Företagets] verksamhet som skyldigheten medför.

Sammantaget anser PTS att en skyldighet för [Företaget] att tillhandahålla specificerad information på vissa villkor behövs för att främja smidiga och effektiva tillträden, och därmed hållbar konkurrens, samt för att underlätta tillträdande operatörers investeringar.

4.6.2 Omfattning av skyldigheten

4.6.2.1 Information på begäran av tillträdande operatörer

Skyldigheten att tillhandahålla information gäller bland annat sådan information som en tillträdande operatör har behov av i samband med tillträde. Informationen kan avse uppgifter som behövs för att kunna planera etableringar, utforma marknadsföring och genomföra beställningar. Den information som en tillträdande operatör framför allt kan behöva med anledning av ovan är den information som anges i punkt 1 i skyldigheten.

PTS beaktar att skyldigheten kan komma att omfatta uppgifter som är känsliga ur säkerhetssynpunkt, eller i övrigt är av känslig karaktär. Skyldigheten gäller dock endast i relation till tillträdande operatörer och förutsätter att informationen kan tillhandahållas på ett sätt som är förenligt med tillämplig lagstiftning inom bland annat säkerhets- och dataskyddsområdet.

För att tillträdande operatörer ska kunna erbjuda bredbandstjänster till slutanvändare måste de begära tillträde som möjliggör anslutning till en specifik slutkundsadress. Med adressinformation avses gatuadress och nummer, postnummer, ort och i förekommande fall lägenhetsnummer.

Eftersom tillträdande operatörer förväntas matcha slutanvändarens adressinformation med den adressinformation som [Företaget] använder i samband med beställningar, är det nödvändigt att [Företagets] adressinformation är korrekt och hålls uppdaterad. För att kunna tillhandahålla information om vilka befintliga förbindelser som är tillgängliga för tillträde ska [Företaget] även se till att informationen är uppdaterad på så sätt att enbart aktiva eller bokade abonnentledningar framstår som upptagna.

Skyldigheten att tillhandahålla information innebär också att [Företaget], vid den tidpunkt som företaget lämnar en beställningsbekräftelse på en godkänd order eller motsvarande om nyanläggning av fiber till slutkundsadresser i ett område, är skyldigt att på begäran av en tillträdande operatör lämna samma information till den operatören. Detta eftersom tillgång till relevant information är en förutsättning för att tillträdande operatörer ska kunna planera och genomföra sin försäljning mot slutkunder på ett effektivt sätt. Detta bidrar till en effektiv och förutsebar marknadsbearbetning och en snabbare möjlighet att nå tillräckligt hög penetration i området, vilket gynnar både konkurrensen och slutkunderna.

Skyldigheten innebär vidare att [Företaget] på begäran ska tillhandahålla information om vilka slutkundsadresser som avtalat om fiberanslutning men dit leverans av fiberanslutningen ännu inte skett och därför är fortsatt bearbetningsbara för tillträdande operatörer.

4.6.2.2 Information om planerat underhåll m.m.

PTS anser att det är nödvändigt att [Företaget] på eget initiativ tillhandahåller information till sina befintliga grossistkunder avseende planerat underhåll, driftstörningar och fel samt förändringar i befintliga nät.

Planerade förändringar i [Företagets] nät som kan påverka befintliga grossistkunders tekniska utrustning, exempelvis genom förändrade gränssnitt eller uppdateringar till nya generationer av aktiv utrustning, kan innebära att andra operatörers nät inte blir kompatibla med det uppdaterade nätet. Detta kan leda till att avbrott och störningar kan uppstå i tillträdande operatörers förbindelser.

För att förhindra sådana avbrott och störningar ska [Företaget] enligt PTS bedömning åläggas en skyldighet att informera sina befintliga grossistkunder om sådana planerade nätförändringar i rimlig tid innan förändringarna träder i kraft. Vad som utgör rimlig tid bör bedömas med hänsyn till förändringarnas art och omfattning samt i vilken utsträckning grossistkundernas tekniska utrustning påverkas. Informationen ska i vart fall lämnas i sådan tid att befintliga grossistkunder ges reell möjlighet att vidta nödvändiga åtgärder för att anpassa sin tekniska utrustning.

4.7 Skyldighet att tillämpa icke-diskriminerande villkor

[Företaget] ska vid tillhandahållande av tillträde enligt detta beslut under likvärdiga omständigheter tillämpa likvärdiga villkor för samtliga tillträdande operatörer.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 13 §§ LEK.

4.7.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

Enligt 5 kap. 13 § LEK får en SMP-operatör åläggas att tillämpa icke-diskriminerande villkor i sin verksamhet. Enligt bestämmelsen ska en sådan skyldighet särskilt säkerställa att operatören under likvärdiga omständigheter tillämpar likvärdiga villkor för andra som tillhandahåller likvärdiga tjänster, och att de tjänster och den information som operatören erbjuder andra tillhandahålls på samma villkor och med samma kvalitet som gäller för operatörens egna tjänster eller för dotterbolags eller samarbetspartners tjänster.

Genom bestämmelsen ges alltså PTS befogenhet att förplikta [Företaget] att inte diskriminera mellan olika grossistkunder.

[Företaget] är ett rent grossistföretag som inte bedriver egen verksamhet på slutkundsnivå. Av kommissionens rekommendation om ett regelverk för främjande av gigabitkonnektivitet²⁷ (nedan kallad gigabit-rekommendationen) framgår att de nationella regleringsmyndigheterna i princip bör avstå från att införa icke-diskrimineringskyldigheter för sådana operatörer.²⁸

---

²⁷ Kommissionens rekommendation (EU) 2024/539 av den 6 februari 2024 om ett regelverk för främjande av gigabitkonnektivitet (C(2024) 523).

²⁸ Gigabit-rekommendationen, skäl 13.

PTS bedömer dock att det finns skäl att säkerställa att [Företaget] inte snedvrider konkurrensen genom att särbehandla vissa grossistkunder. En jämn spelplan utan snedvriden konkurrens gör det lättare för grossistkunderna att etablera sig och verka på slutkundsmarknaden.

En skyldighet att tillämpa icke-diskriminerande villkor ska bland annat förhindra beteenden som ger upphov till exkluderande effekter. Skyldigheten ska säkerställa att en köpare av nättillträde och tillhörande faciliteter inte otillbörligt särbehandlas i förhållande till andra köpare som baserar sina slutkundserbudanden på den aktuella insatsvaran.

PTS gör sammantaget bedömningen att en skyldighet om icke-diskriminering är nödvändig och proportionell. En sådan skyldighet är inte onödigt betungande för [Företaget] och det finns heller inget annat sätt att uppnå målet att motverka risken att en SMP-operatör särbehandlar vissa grossistkunder. Nedan följer en redogörelse för vad skyldigheten att inte diskriminera närmare innebär.

4.7.2 Omfattning av skyldigheten

[Företaget] åläggs genom detta beslut att tillhandahålla tillträde till fiberaccessnät och tillhörande faciliteter (skyldigheter 1–6), men det finns en risk att tillhandahållandet sker på diskriminerande villkor. För att skyldigheten att tillhandahålla tillträde enligt detta beslut ska få avsedd verkan är det en förutsättning att samtliga tillträdande operatörer ges möjlighet att leverera bredbandstjänster till slutanvändarna på likvärdiga villkor.

[Företaget] åläggs därför en skyldighet om icke-diskriminering, som innebär att [Företaget] vid tillhandahållande av tillträde till fiberaccessnät och tillhörande faciliteter ska tillämpa likvärdiga villkor till olika tillträdande operatörer, under likvärdiga omständigheter. En sådan skyldighet säkerställer att företaget inte kan otillbörligt gynna enskilda grossistkunder, och säkerställer att en grossistkund inte särbehandlas i förhållande till andra köpare, exempelvis vad gäller prissättning.

Skyldigheten innebär inte att [Företaget] behöver tillämpa samma villkor gentemot alla grossistkunder, utan att lika fall utifrån objektiva godtagbara kriterier ska behandlas lika. Detta innebär exempelvis att om det förekommer volymrabatter ska en sådan rabatt vara lika stor för de operatörer vars volymer är jämförbara.

4.8 Skyldighet om rättvis och skälig prissättning

1. [Företaget] ska vid tillhandahållande av tillträde enligt detta beslut tillämpa en rättvis och skälig prissättning. Med detta avses att [Företagets] priser inte får vara högre än att de kan förväntas täcka för kostnader för den infrastruktur som nyttjas av den tillträdande operatören och ge en rimlig avkastning på investerat kapital samt ett proportionerligt bidrag till gemensamma kostnader.
2. Rättvisa och skäliga priser enligt punkt 1 ska motsvara priser som är satta under konkurrens på jämförbara marknader, eller de faktiska eller uppskattade kostnader, inklusive avkastning, som är rimliga i det enskilda fallet.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 11 och 19 §§ LEK.

4.8.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

PTS ålägger i detta beslut [Företaget] skyldigheter om att tillhandahålla tillträde till fiberaccessnät och tillhörande faciliteter. Hur effektiva dessa skyldigheter är för att komma till rätta med konkurrensproblemen på marknaden beror dock på om tillträde tillhandahålls till ett pris som möjliggör för grossistkunderna att tillhandahålla bredbandstjänster på slutkundsmarknaderna till priser som gynnar slutanvändarna.

En SMP-operatör får enligt 5 kap. 19 § LEK åläggas en skyldighet om prissättning, dvs. krav på att iaktta kostnadstäckning eller tillämpa kostnadsorienterad eller annan prissättning för tillträde. [Företaget] är ett rent grossistföretag enligt definitionen i 1 kap. 7 § LEK. Av 5 kap. 11 § LEK följer att SMP-operatörer som är rena grossistföretag inledningsvis enbart får åläggas en skyldighet om prissättning enligt 5 kap. 19 § LEK som avser rättvis och skälig prissättning. Detta får ske om marknadsanalysen visar att en brist på effektiv konkurrens innebär att operatören kan ta ut överpriser eller utöva marginalklämning på ett sätt som missgynnar slutanvändarna.

Prissättningen i grossistledet påverkar i stor utsträckning priserna i slutkundsledet. Om grossistpriserna är höga blir även slutkundspriserna höga, vilket missgynnar slutanvändarna. Höga prisnivåer kan även leda till att slutanvändare helt avstår från köp eller väljer andra tekniska lösningar som har sämre egenskaper eller är mer resurskrävande att producera.

PTS bedömning är att [Företaget] som accessnätsägare har både incitament och möjlighet att tillämpa grossistpriser som överstiger de nivåer som krävs för att få rimlig avkastning på sin nätinфраstruktur.²⁹ De slutanvändare i enfamiljshus som är

---

²⁹ 5 kap. 21 § LEK.

anslutna till [Företagets] fibernät saknar möjlighet att ansluta sig till konkurrerande nätägare. Det saknas också affärsmässiga förutsättningar för konkurrerande nätägare att etablera sig i områden där hushåll i enfamiljshus redan är anslutna till [Företagets] fibernät. Den tjänsteleverantör som vill leverera tjänster till slutanvändare som är anslutna till [Företagets] nät har därför inte möjlighet att välja ett alternativt nät, och inte heller någon förhandlingsmakt som skulle kunna påverka [Företagets] prissättning.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan gör PTS bedömningen att det är nödvändigt att införa en skyldighet om rättvis och skälig prissättning som begränsar [Företagets] möjlighet att ta ut allt för höga priser i grossistledet. En sådan skyldighet är ägnad att förhindra en samhällsekonomiskt ineffektiv prissättning i grossistledet, som i slutändan skulle drabba slutanvändarna i form av högre priser än som vore fallet på en marknad med effektiv infrastrukturkonkurrens.

PTS kommer kontinuerligt att följa hur priserna på marknaden utvecklas. Skyldighetens efterlevnad kommer att kontrolleras genom tillsyn. Om PTS finner att skyldigheten om rättvis och skälig prissättning inte har avsedd effekt kan en striktare prisreglering åläggas enligt 5 kap. 11 och 19 §§ LEK.

4.8.2 Omfattning av skyldigheten

4.8.2.1 Rättslig utgångspunkt

Skyldigheten innebär att [Företaget] måste tillämpa en rättvis och skälig prissättning.

Rättvis och skälig prissättning utgör annan prissättning enligt 5 kap. 19 § LEK. Vad som avses med annan prissättning framgår vare sig närmare av lagtexten eller av uttalanden i förarbetena, utöver att ersättningen inte får bestämmas lägre än med utgångspunkt från kostnaderna.³⁰ Detta innebär att SMP-operatörens kostnader ska beaktas.³¹

Av 5 kap. 21 § LEK följer att vid all prisreglering enligt 5 kap. 19 § LEK ska hänsyn tas till de investeringar som operatören har gjort och att operatören ska få en rimlig avkastning på kapitalinvesteringen.

Ett syfte med prisreglering enligt 5 kap. 19 § LEK är att förhindra att en SMP-operatör tar ut överpriser. Ett pris bör generellt anses vara ett överpris om det är högre än vad en effektiv operatör skulle ta ut på en konkurrensutsatt marknad.

---

³⁰ Prop. 2002/03:110, *Lag om elektronisk kommunikation, m.m.*, s. 195.

³¹ Jfr RK 2009:2.

4.8.2.2 Rättvisa och skäliga priser omfattar rimliga kostnader för operatören

En utgångspunkt för vad som är en rättvis och skälig prissättning kan enligt rättspraxis vara en jämförelse med det gängse priset i Sverige på de relevanta marknaderna.³² För att gällande gängse priser ska kunna utgöra en lämplig utgångspunkt för bedömningen av en rättvis och skälig prissättning bör de dock återspegla priserna på en konkurrensutsatt marknad. Saknas sådana tillgängliga gängse marknadspriser, eller reglerade priser på jämförbara produkter, behövs en annan metod för att bestämma rättvisa och skäliga priser.

Det framgår av LEK och dess förarbeten att operatörens kostnader ska beaktas.³³ Det framgår inte om det enbart är den berörda operatörens faktiska kostnader som avses i förarbetsuttalandet eller om det också skulle kunna vara exempelvis kostnaderna beräknade efter LRIC-principer (beräknad långsiktig marginalkostnad, eng. *long-run, incremental cost*).³⁴ Förarbetena utesluter inte att den berörda operatörens kostnader bedöms på annan grund än utifrån de egna faktiska kostnaderna; kostnaderna kan även beräknas utifrån LRIC-principer.³⁵ I princip skulle det högsta pris som anses rättvist och skäligt kunna vara kostnadsorienterat med utgångspunkt i en effektiv operatör.³⁶

Att tillämpa strikt kostnadsorientering i detta fall vore emellertid att bortse ifrån syftet, att rättvis och skälig prissättning ska vara en mindre ingripande form av prisreglering än kostnadsorientering.³⁷

PTS bedömer att ett rättvist och skäligt pris för tillträde till fibernät bland annat bör ta större hänsyn till de affärsmässiga förhållanden som var rådande vid tidpunkten för investeringen, och i vilken grad investeringarna redan återbetalat sig.

De svenska nätägarna har byggt ut sina fibernät under olika tidsperioder och förutsättningarna har delvis skilt sig åt mellan aktörer. Vissa operatörer kan ha haft fördelar, bland annat i form av möjlighet till samförläggning, rådighet över mark, tillgång till finansiering och synergier i samband med förvaltning, eller historiskt sett haft kontroll över kopparnätet, som länge utgjorde en alternativ infrastruktur för tillhandahållande av bredband.

---

³² RK 2009:2.

³³ Prop. 2002/03:110, *Lag om elektronisk kommunikation, m.m.*, s. 195.

³⁴ RK 2009:2.

³⁵ RK 2009:2.

³⁶ RK 2009:2.

³⁷ Jfr. skäl 208 i kodexen.

Nätägares investeringar i utbyggnad av fibernät har dock till stor del gjorts i konkurrens med andra operatörer om att etablera sig på marknaden. Att kostnadsberäkningar skulle utgå ifrån att investeringarna genomförts på det sätt som i efterhand hade varit mest effektivt vore i vissa fall inte rättvist och skäligt.

Samtidigt behöver en rättvis och skälig prissättning inte alltid innebära att den reglerade operatören får full täckning för sina kostnader och en avkastning som motsvarar kapitalkostnaden. Syftet med förhandsreglering är att komma till rätta med konkurrensproblem. På en konkurrensutsatt marknad får som regel ineffektiva företag sämre avkastning på sina investeringar än effektiva sådana. Kostnadernas rimlighet måste därför alltid beaktas. I synnerhet kan det inte fullt ut beaktas att operatörer ådragit sig höga kostnader i processen att snabbt etablera sig på marknader i förhoppning om att strukturella inträdeshinder ska ge möjlighet till framtida monopolpriser.

Vilka kostnader som bör beaktas vid prissättningen beror på omständigheterna i det enskilda fallet. De faktiska omständigheterna kring investeringarna, liksom verksamhetens effektivitet kan beaktas.

Utöver hypotetisk effektivitet kan även andra antaganden som typiskt sett görs i samband med kostnadsorienterad prissättning vara mer strikta än vad som kan anses rättvist och skäligt med hänsyn till omständigheterna. Bland annat kan de antaganden om ekonomisk livslängd som typiskt sett görs i samband med kostnadsorienterad prissättning vara för strikta när det gäller investeringar som gjorts i närtid.

4.8.2.3 *Kostnader som kan vara relevanta*

För [Företaget] innebär åläggandet att tillhandahålla lokalt tillträde till företagets fibernät som ansluter enfamiljshus en inskränkning av företagets möjligheter att utnyttja sin infrastruktur. [Företaget] ska därför få full ersättning för de tillgångar som företaget exklusivt upplåter till tillträdande operatörer, i första hand den fiberförbindelse som ansluter slutanvändaren till accessnoden.

Prissättningen ska dock inte ersätta [Företaget] för tillgångar som inte omfattas av tillträdet. För tillgångar som även används för att producera andra tjänster ska tillträdande operatörer endast stå för en proportionerlig andel av kostnaderna.

Kostnader för anpassningar som är nödvändiga för att tillhandahålla det ålagda tillträdet ska fördelas proportionerligt mellan de grossisttjänster som [Företaget] tillhandahåller som möjliggör för tjänsteleverantörer att tillhandahålla slutkundstjänster på den relevanta marknaden.

Tillträdet innefattar även sådana tillgångar som inte exklusivt används av den tillträdande operatören. Det innefattar bland annat accessnoder, spridningspunkter, kopplingsskåp, brunnar, schakt, kanalisation samt därtill hörande element. Vilka tillgångar som är relevanta att beakta beror på tillträdespunkten. Om tillträdet omfattar inplacering i [Företagets] produktionslokaler ska den tillträdande operatören bära en proportionerlig andel av kostnader för kraft, kyla, ventilation m.m.

4.8.2.4 *Slutsats om skyldighetens omfattning*

Mot bakgrund av det ovanstående uppfyller [Företaget] kravet på en rättvis och skälighetsprissättning när [Företagets] priser inte är högre än vad som borde krävas för att ge täckning för de kostnader för tillträde enligt detta beslut som är relevanta att beakta enligt avsnitt 4.8.2.2 och 4.8.2.3, inklusive en rimlig avkastning på investerat kapital och ett proportionerligt bidrag till gemensamma kostnader.

Rättvisa och skäliga priser ska motsvara priser som är satta under konkurrens på jämförbara marknader, eller de faktiska eller uppskattade kostnader, inklusive avkastning, som är rimliga i det enskilda fallet.

I bedömningen av vilka kostnader som [Företaget] bör få täckning för ska verksamhetens effektivitet och faktiska omständigheter kring de investeringar som ligger till grund för kostnaderna beaktas.

4.9 Skyldighet att offentliggöra ett externt referenserbjudande

1. [Företaget] ska offentliggöra ett externt referenserbjudande för de tillträdesprodukter och -tjänster som företaget tillhandahåller för att efterleva skyldigheterna i detta beslut.
2. Av referenserbjudandet ska framgå vilka produkter eller tjänster som utgör reglerade tillträden enligt detta beslut.
3. Referenserbjudandet ska innehålla alla uppgifter och villkor som krävs för att tillträdande operatörer ska kunna tillgodogöra sig tillträde enligt detta beslut. Detta omfattar dels de uppgifter och villkor som följer av detta beslut, dels eventuellt andra villkor som [Företaget] tillämpar eller andra uppgifter som behövs för att tillträdande operatörer ska kunna tillgodogöra sig tillträde enligt detta beslut.

4. [Företaget] ska i referenserbjudandet åtminstone specificera och offentliggöra följande uppgifter:
- a. en komplett och detaljerad beskrivning av de tillträdesprodukter och -tjänster som [Företaget] tillhandahåller för att efterleva skyldigheterna i detta beslut. Redogörelsen ska innehålla uppgifter om vad tillträdet består av, uppdelat i komponenter i enlighet med marknadens behov
  - b. tekniska villkor avseende de erbjudna tillträdesprodukterna och -tjänsterna, inklusive information om var i nätet tillträde kan erhållas och med vilken utrustning
  - c. villkor och rutiner för tillgång till relevant information för att kunna sluta avtal om tillträde enligt detta beslut
  - d. villkor och rutiner för samlokalisering och annat tillträde till produktionslokaler, inklusive reservation av tillhörande faciliteter och inspektion av produktionslokaler
  - e. villkor och rutiner för beställning, leverans (inklusive leveranstider och frister för svar på begäran om leverans) och tillvägagångssätt vid operatörsbyte
  - f. servicenivåavtal och servicenivågarantier för tjänstens kvalitet, tillgänglighet och driftssäkerhet samt underhåll, felavhjälpning och support
  - g. villkor och rutiner för tillgång till och användning av stödsystem (inklusive system för beställning, leverans, underhåll, felavhjälpning, support och fakturering) samt information om var relevant information för användningen av stödsystem finns tillgängligt
  - h. priser för var och en av de erbjudna tillträdesprodukterna och -tjänsterna. Prissättningen ska vara uppdelad på de olika komponenter som ingår i tillträdet, inklusive förekommande rabatter och rabattens beräkningsgrund
  - i. villkor för betalning och fakturering
  - j. villkor och rutiner vid tillfälligt avbrott av nätåtkomst
  - k. villkor och rutiner gällande förändringar i befintligt tillträde samt förändringar i stödsystem som påverkar tillträdande operatörer

- l. villkor för ansvarsfördelning för underhåll, felavhjälpning och support, inklusive uppkomna kostnader
  - m. villkor för eventuella krav på ekonomisk säkerhet för fördelning av ekonomisk risk mellan [Företaget] och grossistkund
  - n. villkor för giltighetstid, omförhandling och uppsägning av avtal samt vilka avtalsbrott som kan leda till uppsägning
  - o. villkor för eventuellt avtalsvite vid avvikelse från avtal
  - p. rutiner för eventuella ändringar i produkt- och tjänsteutbudet som kan ske utan omförhandling, inklusive frister för sådana ändringar
  - q. rutiner för klagomåls- och tvistlösningsförfarande.
5. [Företaget] ska hålla referenserbjudandet tillgängligt på sin webbplats. Referenserbjudandet får även tillgängliggöras med begränsad åtkomst om det finns särskilda skäl.
6. Skyldigheten att offentliggöra referenserbjudande innefattar också att [Företaget], vid eventuell revidering av ett referenserbjudande, ska tillgängliggöra ett arkiv över tidigare gällande referenserbjudanden i sin helhet. Av arkivet ska framgå under vilken tidsperiod referenserbjudandena var giltiga samt vilka förändringar som genomförts i jämförelse med tidigare versioner.
7. [Företaget] ska offentliggöra förändringar av villkor i referenserbjudandet senast 90 dagar innan förändringen är avsedd att träda i kraft. Fristen om 90 dagar gäller dock inte sänkning av pris. Fristen om 90 dagar gäller inte heller när [Företaget] ändrar referenserbjudandet till följd av PTS beslut eller till följd av domstolsavgöranden.

PTS ålägger [Företaget] denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8, 12 och 18 §§ LEK.

4.9.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

[Företaget] åläggs genom detta beslut en skyldighet att tillhandahålla tillträde till företagets fiberaccessnät. Enligt 5 kap. 18 § LEK ska en sådan skyldighet förenas med en skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande. Erbjudandet ska innehålla de uppgifter som anges i Berecs riktlinjer om minimikriterierna för ett referenserbjudande³⁸ (nedan kallade Berecs minimikriterier) och de ytterligare uppgifter som regleringsmyndigheten bestämmer.

Syftet med att ålägga [Företaget] den aktuella skyldigheten är att möjliggöra insyn för tillträdande operatörer i villkor och krav för tillträde till fiberaccessnät samt att underlätta detta tillträde och skapa förutsägbarhet. Grossistkunderna efterfrågar nämligen möjligheter att köpa standardiserade produkter eller tjänster, vilket referenserbjudanden möjliggör. Genom en ökad insyn kan grossistkunderna ges ökat förtroende för att [Företaget] tillhandahåller en efterfrågad tillträdesprodukt eller -tjänst till rimliga och icke-diskriminerande villkor, vilket kan leda till mindre tidskrävande förhandlingar och förbättrade möjligheter att konkurrera på marknaden. Därmed främjas konkurrensen, vilket är ett av syftena med LEK och förhandsregleringen.

Skyldigheten ger även effektiva verktyg för att kunna analysera situationen på marknaden och är utifrån PTS erfarenheter nödvändig för att övriga skyldigheter ska få avsedd effekt, vilket också är ägnat att främja konkurrensen på slutkundsmarknaderna.

PTS anser mot denna bakgrund att fördelarna överväger det intrång i [Företagets] verksamhet som den aktuella skyldigheten medför. Det finns inte någon annan mindre ingripande skyldighet som på ett motsvarande sätt tillgodoser behovet av insyn i [Företagets] verksamhet. PTS gör sammantaget bedömningen att det är nödvändigt och proportionellt att ålägga [Företaget] den aktuella skyldigheten.

Dessutom följer det av 5 kap. 18 § LEK att [Företaget] ska åläggas en skyldighet om ett externt referenserbjudande, eftersom PTS också ålägger [Företaget] att tillhandahålla tillträde till företagets fiberaccessnät.

---

³⁸ BEREC Guidelines on the minimum criteria for a reference offer relating to obligations of transparency, BoR (19) 238.

4.9.2 Omfattning av skyldigheten

4.9.2.1 Innehållet i referenserbjudandet

[Företagets] referenserbjudande ska vara tillräckligt specificerat för att tillträdande operatörer ska få kännedom om relevanta avtalsvillkor och uppgifter. Detta ger de tillträdande operatörerna möjlighet att kontrollera att de endast betalar för det som är nödvändigt för den begärda produkten eller tjänsten. För att förenkla förhandlingsprocessen ska referenserbjudandet, i största möjliga utsträckning, utgöra underlag för att parterna ska kunna träffa ett komplett avtal.

[Företagets] referenserbjudande ska åtminstone innehålla sådan information som anges i skyldigheten ovan och som baseras på Berecs minimikriterier. Skyldighetens omfattning sammanfaller alltså med dessa kriterier. Därutöver ålägger PTS [Företaget] att av referenserbjudandet ska även framgå (i) villkor och rutiner vid tillfälligt avbrott av nätåtkomst och (ii) villkor för eventuella krav på ekonomisk säkerhet för fördelning av ekonomisk risk mellan [Företaget] och grossistkund.

4.9.2.2 Publicering av och förändringar i referenserbjudandet

Externt referenserbjudande ska offentliggöras på [Företagets] webbplats och hållas tillgängligt utan kostnad för den som önskar ta del av det. Om det finns särskilda skäl, till exempel säkerhetsskäl, kan tillgång till referenserbjudandet kräva inloggning eller registrering på [Företagets] webbplats.

[Företaget] kan av olika anledningar behöva förändra referenserbjudandet över tiden. PTS anser att det är nödvändigt att [Företaget] inte ska få ändra referenserbjudandet utan att de andra operatörerna får möjlighet att reagera på ändringarna. Det är också viktigt att PTS får information om eventuella ändringar, för att myndigheten ska kunna utöva effektiv tillsyn om det sker ändringar som kan vara i strid med skyldigheterna i detta beslut.

[Företaget] ska därför informera PTS och sina grossistkunder om förändringar i referenserbjudandets villkor senast 90 dagar innan förändringen är avsedd att börja gälla. I detta ingår att [Företaget] ska offentliggöra förändringarna via sin webbplats i nära anslutning till referenserbjudandet. Fristen om 90 dagar gäller inte sänkning av pris. Fristen om 90 dagar gäller inte heller när [Företaget] ändrar sitt referenserbjudande till följd av PTS beslut eller till följd av domstolsavgöranden.

Det är viktigt att det går att följa hur referenserbjudandet sett ut vid olika tidpunkter, och hur det har förändrats över tiden. Skyldigheten att offentliggöra referenserbjudandet innefattar därför också att [Företaget] ska tillhandahålla ett arkiv över tidigare gällande referenserbjudanden i sin helhet. Av arkivet ska framgå under vilken tidsperiod referenserbjudandet var giltigt, samt vilka förändringar som genomförts i jämförelse med tidigare versioner.

5. Hur beslutet ska gälla

Av 15 kap. 5 § LEK framgår att ett beslut enligt LEK ska gälla omedelbart, om inte annat har bestämts.

PTS finner skäl att bestämma att detta beslut inte ska gälla omedelbart. [Företaget] har inte tidigare varit föremål för förhandsreglering enligt LEK. Beslutet innebär att [Företaget] blir skyldigt att erbjuda grossistprodukter som företaget inte tidigare har erbjudit. [Företaget] måste alltså utveckla nya tillträdesprodukter, med tillhörande faciliteter, i enlighet med skyldigheterna i detta beslut. Detta kräver betydande anpassningar av verksamheten. För att anpassa verksamheten utifrån kraven i beslutet behöver företaget ha en skälig tid till sitt förfogande. PTS gör sammantaget bedömningen att [12] månader utgör en skälig tid och förordnar därför att detta beslut ska träda i kraft den [12 månader från beslutsdatum].

PTS gör dock en annan bedömning när det gäller punkt 6.1 i skyldigheten om att tillhandahålla information och skyldigheten om att tillhandahålla externt referenserbjudande. Sådan information är en förutsättning för att andra operatörer ska kunna bedöma och planera möjligheterna till investeringar och tillträde. Mot denna bakgrund förordnar PTS att dessa skyldigheter ska gälla från den [nio månader från beslutsdatum].

När det gäller [Företagets] tillhandahållande av tillträde som omfattas av skyldigheter i detta beslut, gäller skyldigheterna från och med dagen som detta beslut träder i kraft oavsett när de avtal som ligger till grund för tillhandahållandet av tjänsterna har ingåtts.

6. Underrättelse om överklagande

Om ni vill överklaga detta beslut ska ni skriva till Förvaltningsrätten i Stockholm. Brevet ska dock sändas till Post- och telestyrelsen, Box 6101, 102 32 Stockholm, alternativt till pts@pts.se.

Tala om i brevet vilket beslut ni överklagar genom att ange beslutets nummer.

Tala också om vilken ändring av beslutet ni vill ha.

Brevet med överklagandet ska innehålla: ert person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer. Eventuell annan adress där ni kan nås för delgivning ska också anges. Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

PTS måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni fått del av beslutet. Annars kan överklagandet inte prövas. PTS sänder överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning.

Om något är oklart kan ni vända er till PTS.

Beslutet har fattats av XX.

På styrelsens vägnar XX.

Föredragande har varit XX. I ärendets slutliga handläggning har även XX och XX deltagit.